

Talvitaidot-vepinaari 10.12.2020 klo 1700-19

Hyvää iltaa tasapuolisesti kaikille !

**Järjestävät
tahot
tänään:**

- **TaKoRU**
- **Pirkanmaan reservipiirien Maastotoimikunta**
- **Vapaaehtoisen pelastuspalvelun (Vapepa) Tampereen paikallistoimikunta**
- **Pirkanmaan viestikilta.**

Materiaalia:

www.pirkanviesti.fi/maastotoiminta/ ("webinaarien...")

talviteema-2020-v15

www.pirkanviesti.fi/maastotoiminta/

Pirkan Viesti

Etusivu Ajankohtaista Tapahtumat Lehti Toiminta Päättäjät Yhteystiedot

MAASTOTOIMINTA

Pirkan Viesti | Toiminta | Maastotoiminta

MAASTOTOIMIKUNTA KEHITTÄÄ JA KOORDINOI MAASTOTOIMINTAA PIIRIEN ALUEELLA.

Reservipiirien Maastotoimikunnan pääasiallisuina ovat erä- ja joutotaidot sekä luonnonsoihtuaminen, luonnonmuina ja selvitysminen, sekä kapee-alaisemmat kyyliäskutuminen ja satelliittipaikannus GPS, sekä EUREF-FIN karttaudistus (kartat ja koordinaatit).

Tarpeen mukaan lyhyelläkin varoitustajalla järjestetään teemapäiviä tai teematuentoja ajankohtaisista ja/tai kiinnostavista eri aiheista.

Jotuu-teemallisen materiaali lössä

Yhteystiedot »

- Toimintasuunnitelma »
- Historiaa »
- Vuokrattavien varusteita »
- Webinaarien materiaali »**
- Tensun tapahtumalista »
- Henkilinjäämiskurssi »
- Luonnonmuonakurssi »
- Talvitaidot-kurssi »

Käytämme sivustollamme evästeitä (cookies). Jatkamalla eteenpäin hyväksyt evästeiden käytämisen. **Lue lisää**

Talvitaitojen teema

Tämä kalvosarja on tehty aikanaan Talvitaidot-kurssin alkulämmittelyksi.

Siksi kalvoissa on asiaa sekä aloittelijoille (vain kesäretkeilykokemuksia) että kokeneemmillekin (talvireissuja tehtynä). Mukana on muutama ”sulan maan ajan” kuva, koska samoja asioita ja/tai aiheita on talvikaudellakin.

Ainahan sitä oppii uusia käytännön juttuja, koska ainakin säätila on erilainen (vesikelistä -20 asteen pakkasiin).

Talvitaidot-kursseja on järjestetty Pohjois-Hämeessä/Pirkanmaalla vuodesta 2003, ei aivan joka vuosi (miksei; joko liian vähän ilmoittautuneita, taikka kukaan maastokouluttajista ei ole ehtinyt MPK:n kurssin johtajaksi).

Tulevia vepinaareja, arki-iltaisin klo 1700-19, Zoom.

- 14.10.2020 Kartat ja koordinaatit
- 10.11.2020 GPS
- 10.12.2020 talvitaidot
- 12.01.2021 henkiinjääminen
- 10.02.2021 maastoensiapu
- 03.03.2021 viestiaselajin syntyvaiheet
- 15.04.2021 jotosvinkkejä
- 05.05.2021 maastotaidot.

Lähde on mainittu, sikäli kun satunnaisista verkossa olevista kuvista lähde löytyy.
Jos jostakin puuttuu lähde niin vahingossa.

Tensun materiaalien ei-kaupallinen käyttö on sallittu, jos tuntuu siltä että tämä on sen arvoista, esim. "katsellaan omalla porukalla".

Nimeä-EiKaupallinen
CC BY-NC

Nimeä-EiKaupallinen 4.0 Kansainvälinen

TALVI(TAITOJEN) TEEMA

Talviteema

Talviteeman aiheina ovat viikonlopun tavallisen maastoreissun asiat.

Vain vähän luonnossa selviytymisen näkökohtia.

Ei sotilaallisia näkökohtia (MPK:n VARTU-kurssi).

Talvisen teeman ajatuksia

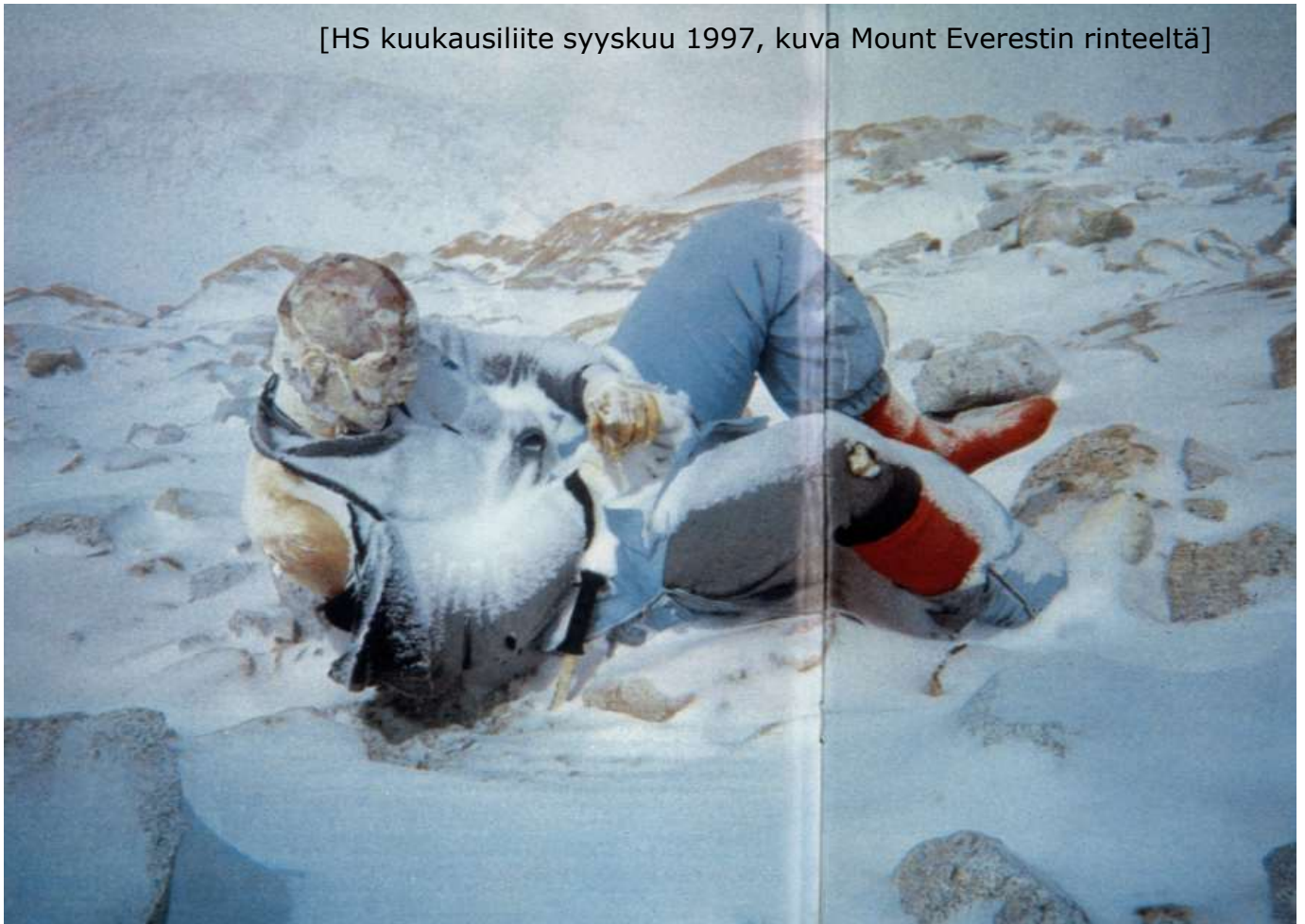
Periaate: Suomen luonnossa jos saa tulet tehtyä, ei ole mitään hätää.

Mitä muuta, on sitten vain mukavuuskysymys.

Onhan se hyvä että tavoitteet ovat korkealla...

[HS kuukausiliite syyskuu 1997, kuva Mount Everestin rinteeltä]

Tässä tulos, jos

**et vaan osaa toimia
kylmässä tai**

hikoilet ja väsyt tai

luovutat henkisesti.

[suomalaisten lentolehtinen
venäläisille jatkosodan aikana]

halutaanko katsoa videoita...?

Hypotermia 14 min (kalastaja)

Hypotermia 18 min (PV YouTube)

kintsi 27+27+27 min (Tensun)

soahkedolat (koivutuli) 14 min

VAAATTEET

Talviretkeilyn vaatteet 1

ALUSVAATETUS

- **omasta mielestä mukavat ja sopivat** (malli)
- tekninen (keinokuitua, verkkoa) alin vaatetus
- hihan suut; pituus, resori, peukalolenkki,...
- kaulus; poolo, O-aukko, vetoketjupoolo,...?
- paksuus = ??
- keinokuitua vai villaseosta vai täysvillaa ?
- päällyspaidassa taskuja vai ei ?
- alus- ja välivaatetuksessa erilaiset kaulukset.

Talviretkeilyn vaatteet 2

VÄLIVAATETUS

- paksumpaa materiaalia
 - taskuja vai ei ?
 - **liivi** vs. pusero ? (paksut hihat...)
 - kaulus; poolo, O-aukko, vetoketjupoolo,...?
 - materiaali; keinokuitua vai villaseosta ?
 - materiaali; villapaita vs. fleece vs. muu ?
 - alus- ja välivaatetuksessa erilaiset kaulukset.
- kyllä se villa taitaa voittaa keinokuidut...
merinovilla on erikoisen hienokuituista villaa.

Talviretkeilyn vaatteet 3

PÄÄLLYSVAATETUS

- omasta mielestä mukavat ja sopivat (malli)
- talvinen päällyysvaatetus saisi olla **väljä**
- talvitakissa on aina hyvä olla **huppu**
- isot taskut, ja paljon niitä taskuja
- taskujen aukeamissuunta, suojäläpät (avonaiset taskut keräävät paljon roskaa metsässä...) ?
- resorit hihan suissa
- **avohaalarimalliset** "läppä" housut
- olkaimet (vast.) housuissa
- lumilukot lahkeissa (**lahje saappaan päällä**).

Talviretkeilyn vaatteet 4

PÄÄHINE

- omasta mielestä mukavat ja sopivat (malli)
- lippalakki, pipo, karvalakki, muu,...?
- **putkipäähine** (balaclava, resoriputki), "kommandopipo"
- paksuus ?
- materiaali ?
- korvien suojaus ?
- poskien suojaus ?
- ruåtsalaisten talviohjesääntö: "hiihdä lippalakki päässä, tauolla laita pipo päähän".

Talviretkeilyn vaatteet 5

KÄSINEET

- omasta mielestä mukavat ja sopivat (malli)
- vanha tyyli: villaiset sormikkaat/lapaset ja nahkarukkaset ei ole huono valinta
- sisemmät; sormikkaat, kolmisormet, lapaset
- sisemmät; villaa, sekoitetta, keinokuitua ?
- ulommat; sormikkaat, kolmisormet, rukkaset
- **rukkasten materiaali vettä hylkivää;** keinomateriaalia tai käsiteltyä nahkaa
- rukkasten varren pituus ?
- rukkasissa vuori vai ei (**kuivaus !!**)
- materiaali **kestää kuumuutta** (tulta) vai ei ?

Talviretkeilyn vaatteet 6

SUKAT

- omasta mielestä mukavat ja sopivat (malli)
 - jalkineissa **aina kahdet sukat**
 - villaa, sekoitetta, keinokuitua ?
 - paksuus ? ohuimmat alimmaiseksi
 - varren pituus ? ei kahta pitkävartista
-
- kuivatus nurinpäin
 - äläkä kuivaa liian lähellä avotulta, keinokuitu sulaa helposti ("missä voi sulaa...") !

Talviretkeilyn vaatteet 7

JALKINEET

- omasta mielestä mukavat ja sopivat (malli)
- jalkineissa kahdet pohjalliset
- säätilan mukaan kumisaappaasta (märkää) kalvokenkien kautta nahkajalkineisiin (kuiva pakkanen) tai jopa huopatossuihin
- nahkajalkineet toimivat hyvin rasvattuina.

Pidätkö housujen lahkeita saappaanvarsien **sisällä**, vai **päällä** ?? **Lumessa... pidä päällä !**

Vaatteiden ja varusteiden hankinnasta

Kannattaa huomioida urheiluliikkeiden sekä työvaatemyymlöiden ja suurten rautakauppojen **kausittaiset alennusmyynnit**

- keväisin talvivaatteiden poistomyynnit
- syksyisin kesävaatteiden
- joulun/uudenvuoden jälkeinen ALE
- UFF-putiikkien **kausivaihteet** (4 / vuosi)
- Erämessut Riihimäellä joka toinen (parillinen) vuosi, etenkin ensimmäisinä päivinä (to-pe) on monella osastolla vaatteiden "poistoeriä".

Taukoliivi on hyvä varuste

SA-Kuva

1940-luvun
alkupuolen
talviretkelijä

SA-Kuva

VARUSTEET (HENKILÖ- KOHTAISET)

Mitä aina olisi hyvä olla mukana...

Aina maastokeikoilla mukana, mieluiten housujen taskuissa

- **puukko** ("kahden euron mora" on ihan hyvä)
- **tulentekovälineet (kahdet, erilaiset)**
- **kompassi**
- **pilli** (muovinen "pelastusliivipilli")
- **avaruuslakana**
- **ea-varusteita** omaan käyttöön (laastaria, ensiside)
- **muistiinpanovälineet** (vedenpitävä lehtiö ja lyijykynä)
- **vesipullo** (myös kylmässä pitää juoda).

Taskuissa tai pikkurepussa, kesät talvet

Kannattaako maastossa pitää kalleimpia ja hienoimpia vaatteita ja varusteita... myyjien mielestä kyllä

Niitä työkaluja pitää myös **osata käyttää...** eli pitäisi tietää mitä niillä EI voi tehdä.

Ettei työkalu turhaan rikkoutu kesken reissun.

Esimerkiksi "huoltoaseman 2,50 euron" Moran terällä ei voi vääntää mitään.

Eikä siinä terässä suinkaan ole koko kahvan läpi kulkevaa ruotoa.

Retkisahoja (oksasahoja); erot = hampaiden koko, terän pituus, terän lukitus,...

Retkisahoja (oksasahoja); erot = hampaiden koko, terän pituus, terän lukitus,...

tulitikkuja on monenlaisia...

raapaisupinnan suojaus on se ongelma

Talvitaidot-teema tensu@iki.fi

06.12.2020

33

Kunnollinen purkki kestää kosteutta ja rutistusta, sekä siinä on kiinnitysnaaran paikka.

Huomaa: irtonaiset raapaisupinnat ovat muovipusseissa.

Purkeissa on "tiivisteinä" pumpulintapaista sytykettä, itse tehdyissä purkeissa wc-paperi on ihan hyvä "tuppo".

Talvitaidot-teema tensu@iki.fi

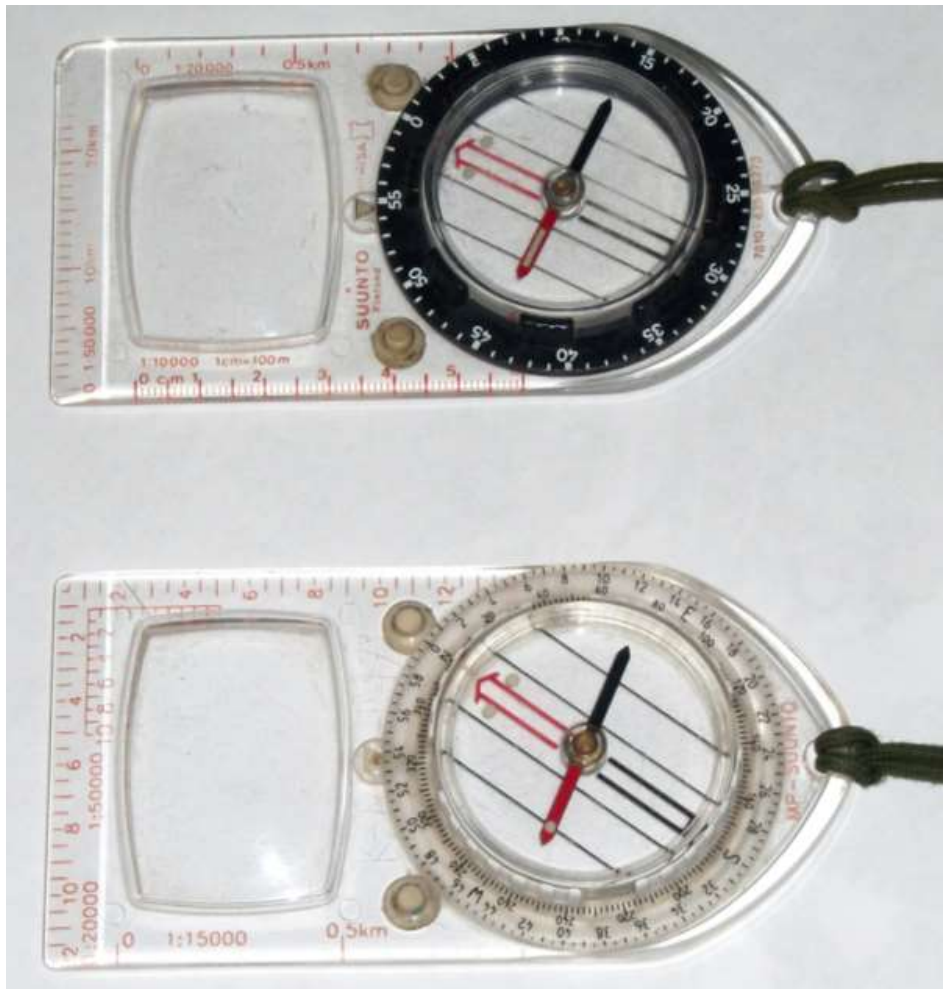
06.12.2020

34

Neulassa on pimeässä hyvin erottuva "fosforointi" (neulan erottaa muista merkeistä pimeässä).

Kummassakin on mitta-asteikot 1:20000 ja 1:50000 (ei 1:25000).

Piirut ja asteet kätevästi samalla kehällä.

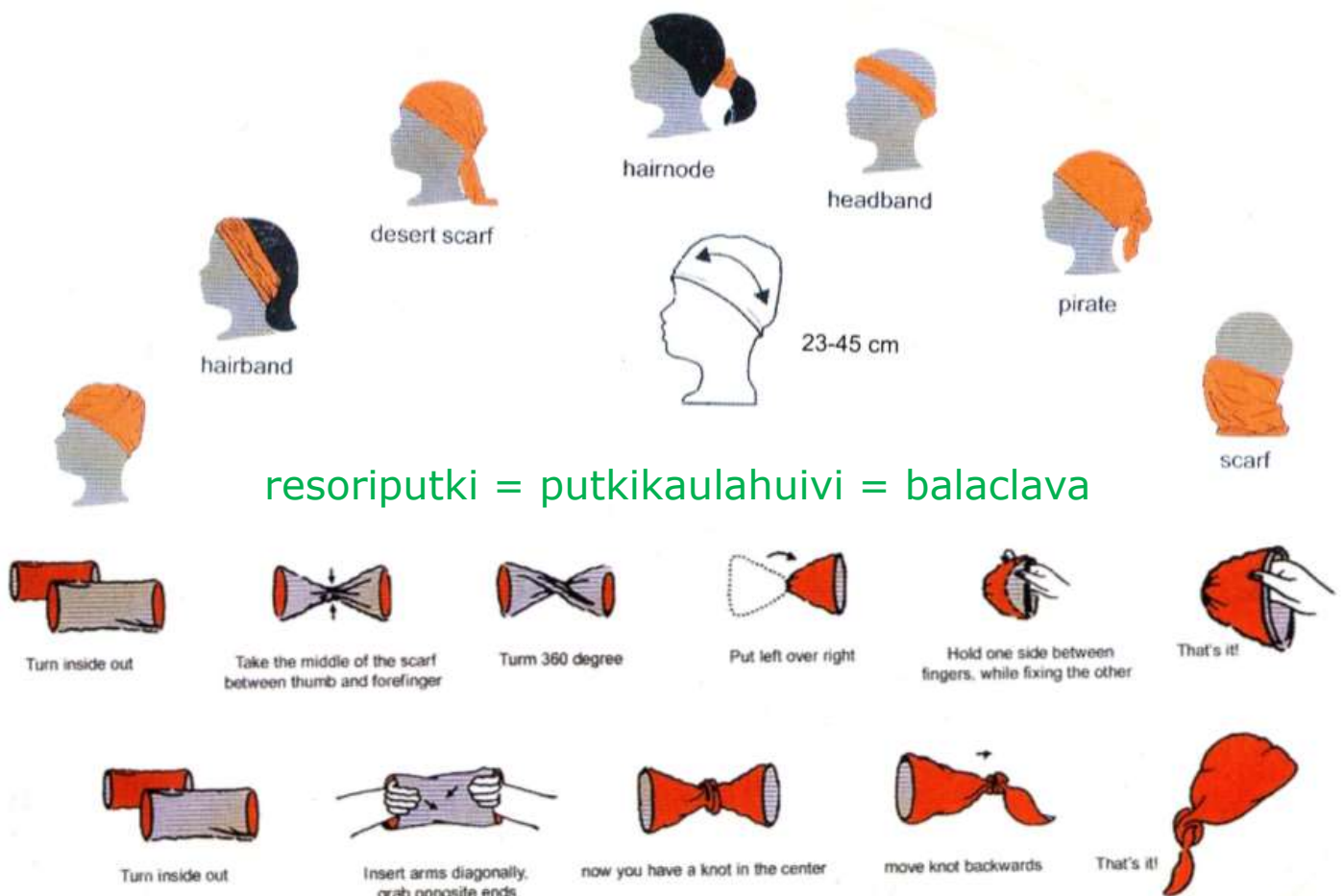

"pelastusliivipilli"

muovia = ei kylmä talvella, ei liikkuvia osia, kevyt, pienikokoinen, kelluu, hinta 2-3 euroa,... kiinnitä itse narulla taskuun.

"avaruuslakanoita" on monenlaisia,
paksuimmat aluskankaina majoitteessa

resoriputki = putkikaulahuivi = balaclava

kemiallinen valopuikko = "kiilu", ei lämpene, kylmässä heikompi valo

Vedenpitävä muistilehtiö ja lyijykynä

Vedenpitävä muistilehtiö ja lyijykynä

mil-tec
halpakopio

aito amerikkalainen Rite-in-the-Rain

suomalainen "kivipaperi"

Flamgo, "valkoinen noita", kevyt, ei haise, kosteus ei haittaa, voi murtaa pienemmiksi paloiksi.

Vinkki:
muutama
Flamgo-pala
mini-minigrip-
pussissa
(rinkan sivu-)
taskuun.

Flamgo-pala on ylivoimainen, tyynellä palaa jopa 10 minuuttia.

Kahden litran (2 l) minigrip/amerigrip-pussi on jostakin syystä juuri A4-paperin kokoinen, eli hyvä karttapussi.

Muiden valmistajien 2 litran pakastepusseihin ei välttämättä mahdu aanelosta.

Kahden litran minigrip on juuri aanelosen kokoinen.

Eräpussi / riistapussi / eräsäkki, rinkan sisään.

Erikoisvahva tai muu (jäte)säkki pitää varavaatteet yms. kuivina (pussi rinkan sisään).

Eräpussi tai vastaava kosteussuoja rinkan sisällä, suljettu
"kanoottiremmillä"

**Teknisten kankaiden
korjauksiin sopivat mm.
Extreme repair ja Liquisole.**

Repair Extreme ja LiquiSole

sopivat mm. kumisaappaiden ja laavukankaiden paikkaukseen

Rinkan sadesuoja on hyödyllinen kesät talvet, eikä paina paljon.

Huomaa "käpykikka"

Sen lisäksi että sadesuoja pitää veden ja lumen poissa, se toimii jonkin verran näkyvänä merkinä mahdollisille kadonneen henkilön maastoetsijöille.

VARUSTEET (PARTIO- KOHTAISET)

Porukan yhteiset varusteet

- majoite
- kirves (talvella ainakin 1000 g)
- saha (pieni kaari- tai timpurinsaha mieluummin kuin retki- eli oksasaha ?)
- varasukset ja -sauvat
- varasiteet (lenkkiosa)
- korjaustarvikkeita eli "miljoonapussi".

Keitin partiokohtaisena.

MAJOITTEET

Majoitteet, 1

- **suoja säätä ja kylmyyttä (lämpötila, sade, tuuli) vastaan**
- **yksinkertainen ja pieni on hyvä majoite (lämpötalous)**
- **luonnossa maan muotojen hyväksikäyttö (tuulensuoja ja -suunta, auringonvalon suunta, tuuli maanpinnassa), mutta järkevästi (ei sateella kuoppaan,...)**
- **saisi olla samalla näkyvä, mikäli mahdollista (ööh... no siis sisseillä mahdollisimman huomaamaton suokuoppa...).**

Majoitteet, 2

"Majoitteen tarkoitus on estää eksyneitä ihmisiä juoksentelemasta pitkin metsiä." ;-)

Samalla majoite voi toimia huomiomerkkinä.

Avaruuslakana (avaruushuopa) on aivan hyvä ja käytössä kestävä majoitekangas, kunhan sitä ei puhko millään terävällä. Naruja saa kulmiin mm. "käpykikalla" kiinni. Sopii myös muuhun käyttöön.

Märissä vaatteissa ei kannata mennä nukkumaan.

"Avaruuslakana" on hyvä apu

Paketista avattua ja levitettyä avaruuslakanaa ei saa enää taiteltua takaisin pieneen tilaan.

Avaruuslakana kestää vetoa, muttei mitään terävää (esim. oksia).

Majoitteet

Majoitteita ovat mm.

- **umpimajoitteet**

- teltta
- kota, tiipii
- lumikammi = kintsi = lumimaja.

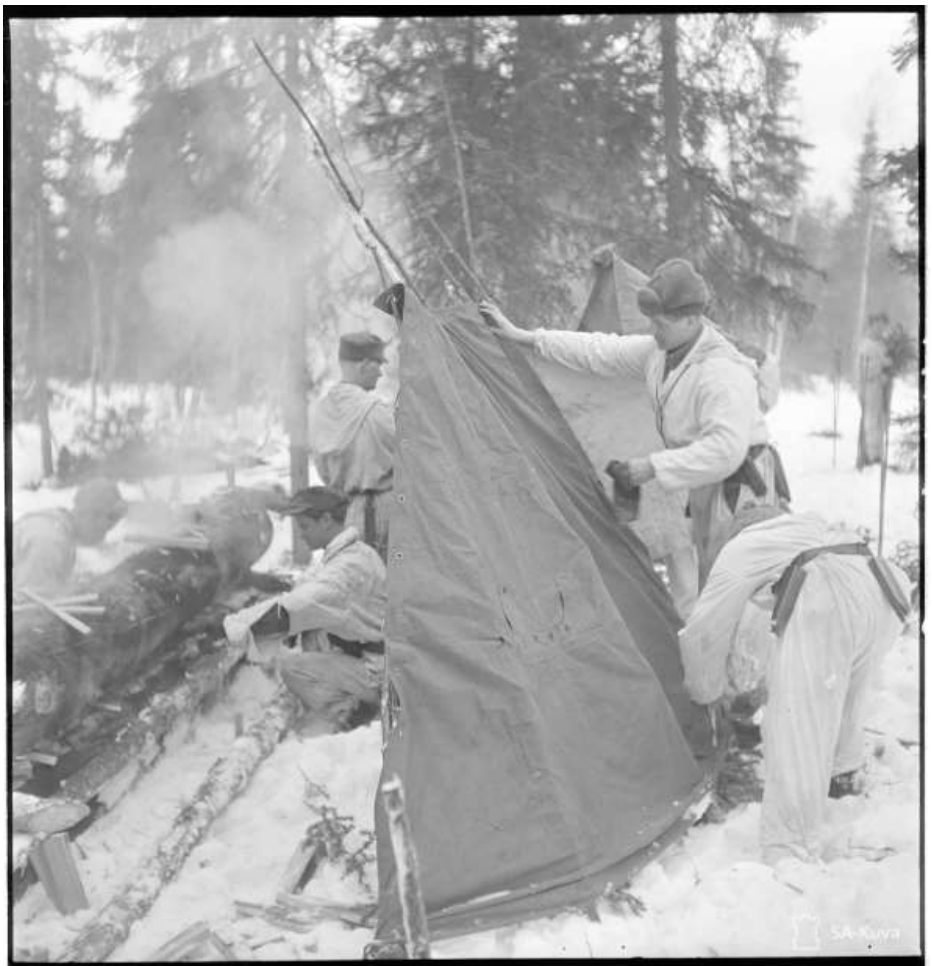
- **avoinaiset majoitteet**

- valmislaavu (sivu- ja takaseinät)
- laavu
- loue ("vino pystyseinä" rakotulta vasten).

Majoittuminen talvella

- tilapäismajoite suojaa sateelta ja tuulelta
- umpinaisempi majoite pitää vähän myös lämpöä
- **tärkein on eristys maasta**; tiiviiksi tampattu lumi, oksia, maavaate, makuualusta (1 tai 1,5 tai 2 kpl), vaatteita, makuupussi, koreteksipussi makuupussin ympärillä
- **makuupussi tekee sen lämpimyden, se ilmakerros siellä sisällä**
- on henkilökohtainen asia paljonko vaatetusta pitää makuupussissa päällä; tiukka ei lämmitä
- "normaalikokoiselle" sopii hankkia kaksi erikokoista ja eripaksuista makuupussia, talvella niitä voi pitää sisäkkäin
- valmiita kahden makuupussin sarjoja on ainakin USA:n ja Kanadan armeijoilla
- pidä taukovaatteet makuualustan ja makuupussin välissä.

Loue on tarkoitettu avotulimajoitteeksi, tässä rakovalkealla 1944

Ihan vaan mallikuva paloista kootusta kotatyypisistä majoitteesta

Rangat "kurkihirttä" vasten, havuja seinille, yläosa saa olla auki

Engelsmannien
käyttämä telttamalli
1940-luvun
alkupuolelta.

Oviaukko aiheutti
hankaluuksia,
kunnes keksittiin
laittaa riu'ut
"ovenpieliksi".

Hawu-telttä

Hawu-telttä 2005

Voi käyttää umpitelttana
tai puolikkaana

Hawu-teltta 2018

**3x3 m laavukangas
taiteltuna puoli-
umpilaavuksi.**

Alkuperäinen Pena-laavu vaatii "kurkihirren" sisäpuolelle ja tukipuun

Yöllä voi tulla lunta tupaan...

Nuotio kahden louteen välissä, tuuli kuvaajan selän takaa.

Tässä tulee kylmä, ei ole nuotiota

Nuotion säteilylämpö hyödynnetään

Ahkio toimii takaheijastimena (ei liian lähellä nuotiota)

Laavukankaan keskiosan nosto (lenkki tai "käpykikka") tekee paljon lisätilaa

Matala majoite on lämpötaloudellinen

Kaksi laavukangasta yhdistetty, sivuseinät.

sadeviitta "oviaukossa" luonnollisesti parantaa lämpötaloutta, jos ei pidä nuotiotulta yllä yön yli

Tuulensuoja, sateensuoja

Kaksi laavukangasta yhteen, niin saa sivuseinätkin

Huomaa että kosteus tiivistyy ylimpään kohtaan, siellä olisi hyvä olla edes pieni tuuletusaukko.

Tässä perinteisessä mallissa isoin osa kosteudesta (hengitysilma, lämpö) pääsee etureunasta ylös.

Lumella kun tiivistää helmat, ei tuule sisään.

hätämajoitteissa pieni on kaunista, eli lämpötaloudellista

"Käpykikka"

Remmi ratkaisee ikuiset kiristysongelmat, irtoremmejä voisi käyttää monissa majoitteissa

Erään selviytyjän avaruuslakana- majoite marraskuussa (HJ3-kurssilla)

avaruuslakana = takaheijastin, tuulensuoja

järvivettä lämpiämässä juomaksi

kuusenoksia = kävelyalusta, sytykkeitä

kuusen rankoja = polttopuuta kuivumassa

kuusen rankoja = makuualusta

nouseva rinne = takaheijastin

Tuulensuojaa lumilohkareista

lumikammi eli kintsi eli lumimaja

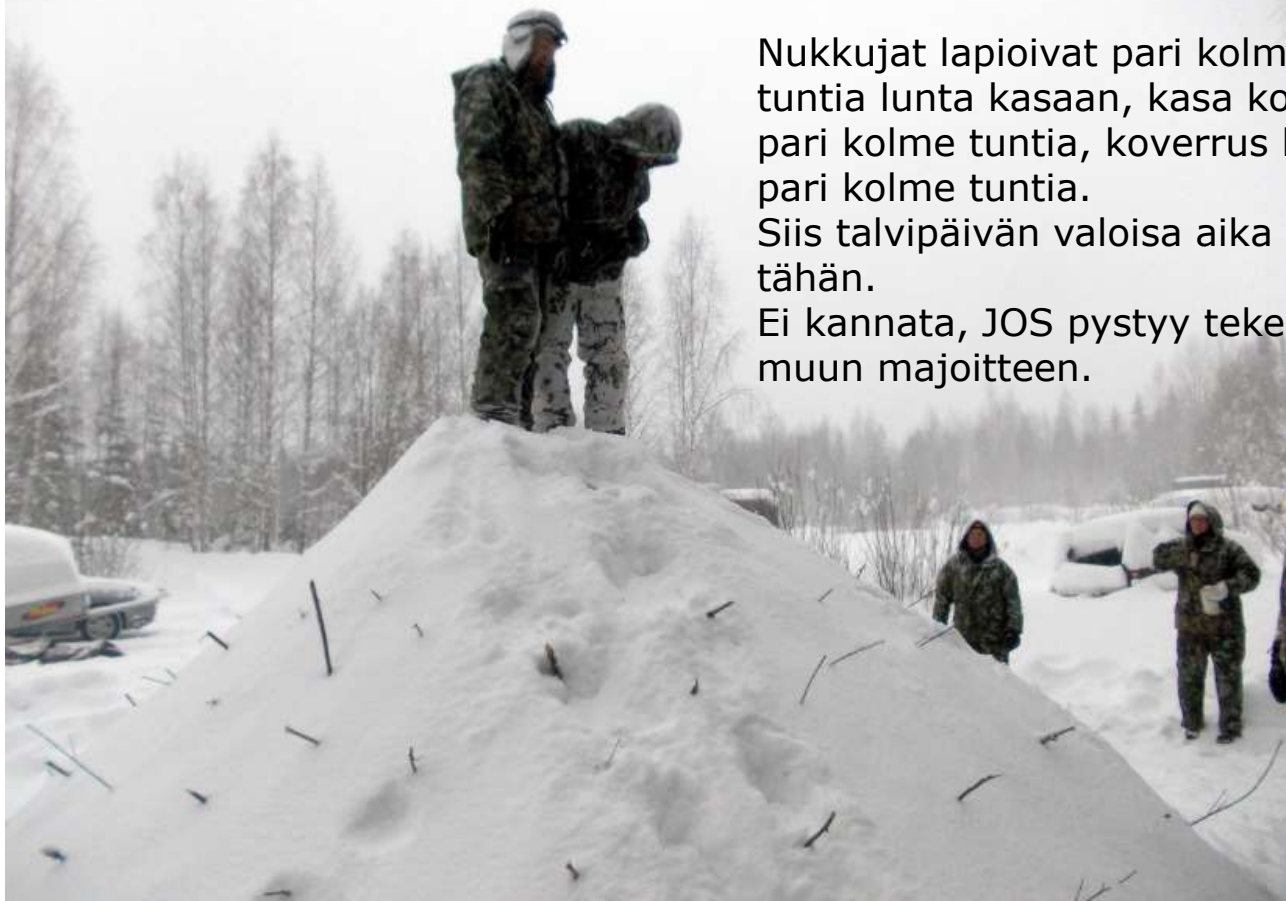
Valmistus kestää talvipäivän valoisan ajan, **viimeinen hätävara majoitteeksi** jos tulia ei saa tehtyä.

Käytännössä kokeiltu valmistuslämpötila -5° .. -30° C.

Jos ulkona -30° C, niin sisällä -5° C, hiljaista ja tyyntä.

Hyvin nukutun yön jälkeen testataan kintsin kestävyyttä

Nukkujat lapioivat pari kolme tuntia lunta kasaan, kasa kovettuu pari kolme tuntia, koverrus kestää pari kolme tuntia. Siis talvipäivän valoisa aika kuluu tähän. Ei kannata, JOS pystyy tekemään muun majoitteen.

Epätavallinen "puolijoukkueen kintsi". Järjetöntä lapioida.

”Puolijoukkueen” kintsi sisältä, huomaa mittatikkujen päät

Kintsin rakentamisessa (ennen kovertamista) ruotsalaisilla ja suomalaisilla on hieman eri tekniikka

Sisällä kintsissä on hiljaista.

**ilma-
reikä
on
täällä
päässä**

sisääntuloaukko

Huomaa mittatikkujen päät katossa

**Kynttilä "happimittarina"
kintsin takaseinällä,
ilmareijän kohdalla.**

**Päivänvalo hohkaa
kintsin katon (noin 30
cm paksu) läpi, se on
tavanomaista.**

Parasta on tehdä kintsi kovalle maalle... tässä lapioidtiin iso lumikasa edellisenä päivänä jäälle, mutta jäässä olikin railo ja lumen painon alla vesi nousi yön aikana jäälle. Parempi noin, kuin että olisi aamulla herännyt vesilammikossa.

Lumikuoppa on nopea ja järkevä rakentaa, jos siihen on aineksia.

Lumikuoppa; riukukatto, sadeviitta päälle, lunta eristeeksi

Lumikerros vielä katolle eristeeksi

Lumiseinä tai vaate pääpuolelle

Pohjalla 10-20 cm havuja olisi hyvä eriste.

Lumikuoppa tekeillä

Lumikuoppa on melko nopea valmistaa, varma tuulensuoja ja lämminkin jos käyttää oviaukossa jotakin lippaa (muista hengitysilman aukko).

Valmis lumikuoppa ilman pohjaeristeitä (havuja tai koivunoksia).

Maaston muotoja hyödyntäen, ison kiven ja nousevan rinteen väliin, lunta tallataan pohjalle (10-20 cm) ja siihen havuja (10-20 cm) päälle, kattoon riukuja ja havuja, lunta niiden päälle, oviaukon peitoksi sadeviitta tai jätessäkki. Tässä makuualustana on lasku(vara)varjo.

Nykyisin "valmiskotia" saa jopa vain 250 eurolla (6 hlön).

Laskuvarjoista tehty kota, jossa pidetään pientä nuotiota (yläosa auki).

Ovikankaan riuku on hyvä systeemi, helppo kulkea.

Laskuvarjo:

- yksinkertainen = "näkösuoja"
- kaksinkertainen = pitää tuulta
- nelinkertainen = pitää vettä.

Rungossa on kolme riukua sidottu löysästi toisiinsa, loput vapaina.

Kodan runko pystyssä, kolme puuta sidotaan löysästi kiinni toisiinsa.

Lisäriu'ut vain pinotaan sen alkukolmion päälle ilman sidoksia.

Sama kota valmiina pystyssä (yöllä -28°C).

huomaa
ilmareijät
purkissa

Suositus riippumattoihin:
kaksi makuualustaa, ja paksu makuupussi.

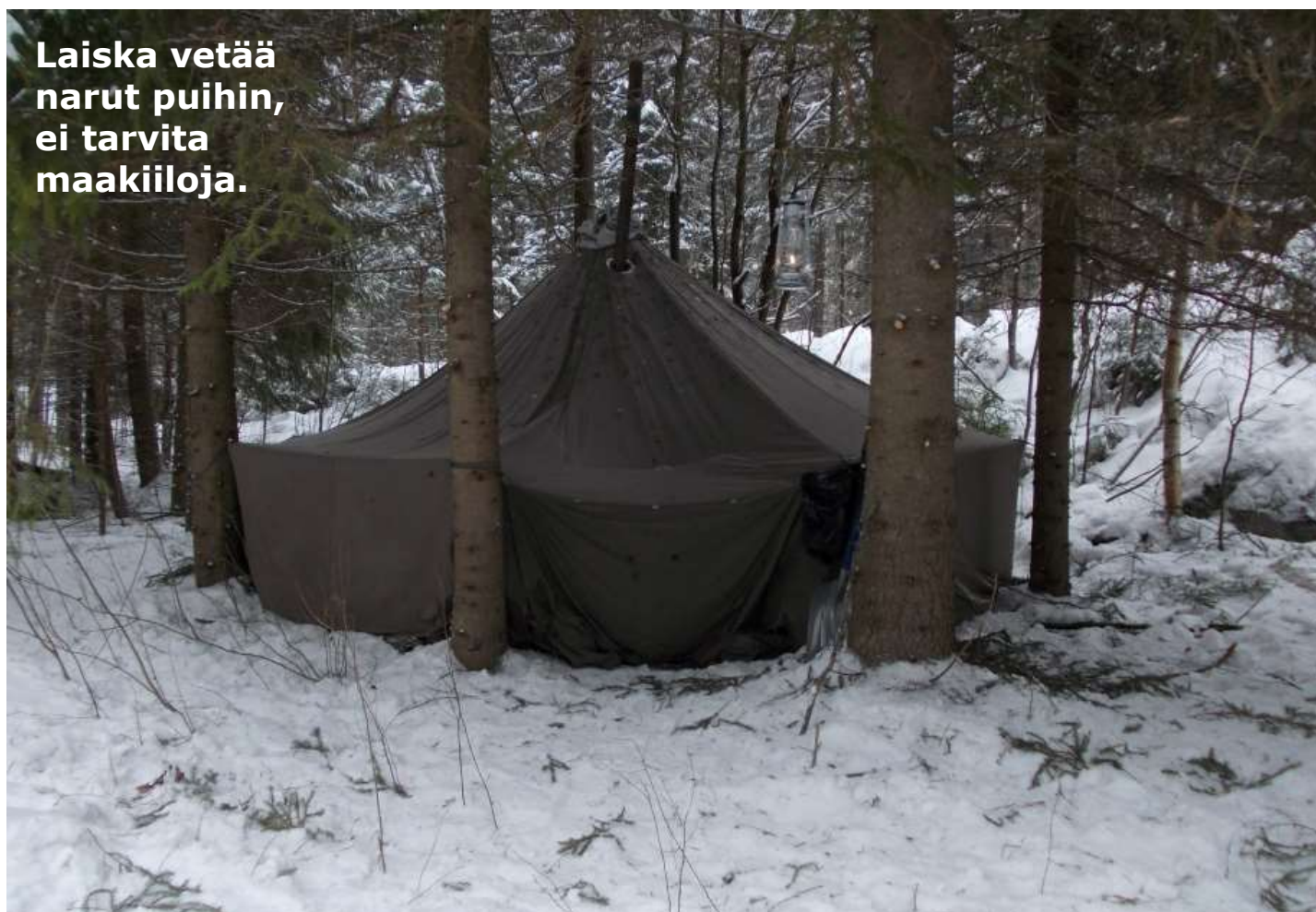
**Suositus riippumattoihin:
kaksi makuualustaa, ja
tuplamakuupussi. Paksut
sukat. Jokin tuulensuoja.**

Iglumuotti käytössä.

Iglumuotilla tehty majoite, katolle lapioitu lunta (tiivistää saumat)

**Laiska vetää
naru puihin,
ei tarvita
maakiiloja.**

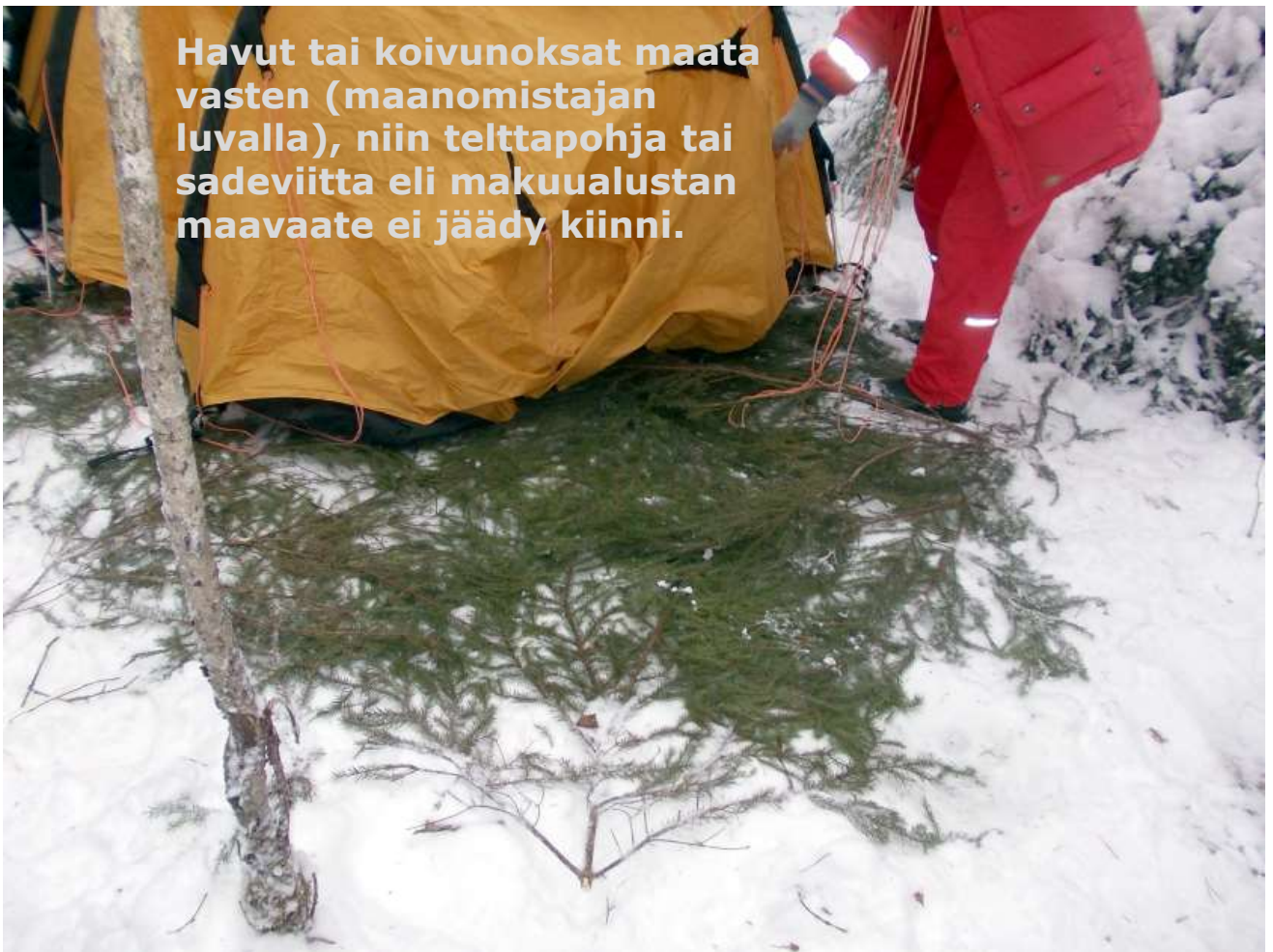

Voi sitä hangellakin yöpyä, jos ei tule lumisadetta.

"Koretaksi" päällyspussi pitää lumen loitolla, ja antaa jonkin verran lisälämpöä. Missähän kohtaa makuupussikerroksia on se nollaraja, jossa alkaa olla hikoiltua kosteutta ?

Havut tai koivunoksat maata vasten (maanomistajan luvalla), niin telttapohja tai sadeviitta eli makuualustan maavaate ei jäädy kiinni.

Havulaavu (työ: 8 hlöä 3 h, kuusikossa)

Havulaavun voi tehdä vain maanomistajan luvalla

Kaatuneet puut
ovat hyviä
tukirankoja, tähän
saisi talviaikaankin
pelkällä
laavukankaalla
majoitteen

Nopea majoite

KANTOLAITTEET

Kantolaite; selässä vai ahkiossa ??

Rinkka selässä

- painava, tauoilla pitää laskea maahan
- epävakaa tasapaino (ala)mäissä
- kulkee siinä missä jalankulkija.

Ahkio perässä

- kevyt
- tauolla paino heti pois päältä
- ylämäet ja tiheiköt hankalia.

Tavaroita kannattaisi kantaa sekä selässä (pieni reppu), että ahkiossa.

Kantolaite selässä...

- **putkirinkka**
- metalli(?)**vahvikkeinen reppu**, vahvikelistat eli jäykisteet (alumiinia tai muovia) sisäpuolella
- **rosna**(rinkka) = **anatomic**(rinkka), ei putkirunkoa
- **reppu** (lantiovyöllä tai ilman, rintaremmi ?)
- **päiväreppu** (lantiovyöllä tai ilman, rintaremmi).

MUONA

Muonaa... oman maun mukaan

- laiskalle; pakastekuivattua, "lisää vain vesi"
- **nopea valmistaa eli lyhyt keitto tai lämmitys, ei tarvita erillistä syömäkippoa kun lusikoi suoraan pussista**
- voi syödä kylmänäkin ?
- **liikkeessä syötävää pikkuevästä;** suklaapatukat, kuivatut hedelmät tai pähkinät, voileivät, energia- yms. patukat, pemmikaani, Bullet Meal,...
- **aamulla pikapuuro,** "lisää vain vesi".

pika-aamupuuro, lisää vain kiehuva vesi ja anna hautua pari minuuttia

Mysliaamiaisia,
lisää vain kuuma
vesi ja odota hetki.

Ateriapatukka, "nykypäivän pemmikaani"

valmistus loppunut...

versio 1.5

Bullet Meal,
kotimainen
valmiste, 2012.

RUOKAILU- VÄLINEET

Ruokailuvälineet talvella

- mitä tarvitaan; kippo, muki, lusikka,...
- materiaali; muovi, puu, titaani, teräs,... eli mikä on kevyt, kestää, ei ole kylmä tai kuuma mutta pitää lämmön...
- kylmänä vuodenaikana "termos"-mallinen eli **kaksikerroksinen** muki ja kippo, **kannella** !
- sellainen materiaali joka ei polta kättä eikä huulia
- iso kädensija toimii käsiineet kädessä.

KEITTIMET

Keittimet

Neljä päätyyppiä

- "perinteinen" neste, esim. Trangian "sinol-versio"
 - kaasukeitin (talvella propaani-voittoinen kaasu)
 - monipolttoaine-keitin
 - kiinteän polttoaineen keitin (esim. käpy, oksat).
-
- (nestemäinen) polttoaine aina metallipullossa (ei muovi = sinol, marinol, hyvä tuli)
 - kylmässä kaasuna propaani tai "talviseos".

Vinkki: kaikilla kannattaa olla samantyyppinen keitin, eli vesi kiehuu suunnilleen samoihin aikoihin.

Sinolitrangia ei ollut hyvä valinta, kun kaikilla muilla oli monipolttoainepuksuttimet...

”Retkikuntakeitin” laatikossa

Termospulloissa
kannattaisi olla jokin
kahva talvikäytössä

LEIRITOIMET

Leirin toimet

Kun tullaan leiripaikalle, niin tapahtuu

- **tulet palamaan ja/tai keitin päälle** (eli lunta sulamaan tai vettä lämpiämään)
- **majoite pystyyn**
- **vaatteiden vaihto ja/tai lisäys**, myös käsineet ja päähine
- **syöminen**
- varusteiden järjestely yöpymiskuntoon, ei jätetä levälleen (lumi- tai vesisateeseen)
- sovitaan yhteinen "tyhjennyspaikka".

Vedenkaatoon peltipurkin reunaa kannattaa muotoilla

Perinteinen kolmijalka, löyhä viiksilanka (vetolanka) sidos. Oksantynkiä kannattaa jättää ripustuksia varten

Sidoksena ei muovinarua (sulaa), vaan rautalankaa, taikka vitsas, tai tässä on käytetty pajunkuorta.

Ruotsalaisessa pakissa on vakiona ripustuskoukku.

Erilaisia nuotiopaikkoja keittelyyn

Kolmijalan ristisidos (vetolangalla) on sen verran väljä, että keittoastian korkeutta ja paikkaa voi säätää portaattomasti yhtä jalkaa siirtämällä lähemmäksi tai kauemmaksi.

Pystytuki isketty maahan

Veden keitto leirissä nuotiolla säästää polttoainetta. Häh, valittiko joku ilmaston lämpenemisestä...?

"Kolmijalka ei koskaan ole liian tukeva"

Muista aina nuotiolle takaheijastin.

Vedenkeittoapu

Vedenkeittoapu, huomaa veistetty kolo tukipuussa

Vedenkeittoapuja, X-tuki maassa (pehmeä sula maa)

Vedenkeittoapuja, Y-tuki isketty maahan (sula maa)

Vedenkeittoapuja, huomaa oksanhaara ettei pakki liu'u alas

Leirissä kannattaa tehdä olo mukavaksi (mm. istuinpenkit), luonnollisesti jokamiehen oikeuksien rajoissa.

MAKUUALUSTAT

Makuualustoista 1

perinteinen "solumuovi"

- halpa
- kesällä paksuus <10 mm, talvella >10 mm
- mekaanisesti kestävä, reikä ei haittaa

ilmatäytteinen

- sopii "normaalipainoisille ja -vartaloisille"
- voi rikkoontua eli puhjeta (kivi, käpy,...)

sekoitus ilmatäytettä ja untuvaa

- kallis
- lämmin.

makuualustoista 2

- kovilla pakkasilla voi pitää **puoltatoista tai kahta makuualustaa**, se "puolikas" on painavimmalla välillä eli takamuksesta hartioihin
- jos käyttää kahta makuualustaa, isompi on alla, pehmeämpi päällä
- **hyvä makuualusta on tärkeämpi kuin paksu makuupussi** (taukohaalaria tai -takkia tms. voi pitää makuualustan ja makuupussin välissä, se on aamulla lämmin vetää päälle).

Laiskat aamupuuhat nousematta makuupussista

Kun nukkuu laiskasti pää oviaukkoon päin, niin aamulla ylettyy keittelemään vettä nousematta makuupussista

MAKUUPUSSIT

Makuupusseista, täyte

Untuva

- kevyt
- pakkaantuu pieneen tilaan
- kostuneena ei lämmitä

Keinokuitu

- ei ime kosteutta
- painava
- ei pakkaannu pieneksi

Osa kumpaakin

- alapuoli keinokuitua, yläpuoli untuvaa.

makuupussin tuuletus ja kuivaus

- makuupussin **tuuletus** nurinpäin aamulla, jopa vain 15 min vaikuttaa kuivattavasti (kostealla säällä ei paljon auta)
- **tuuli kuivattaa vaatteita paremmin kuin aurinko**
- säilytys mielellään pitkänä (esim. henkarissa roikkumassa), ei rullattuna kuljetuspussiin.

Ympäri vuoden retkeilevä voi käyttää **talvisin kahta "tavallista" makuupussia päällekkäin.**

Kosteilla vaatteilla EI mennä sisään makuupussiin !

Makuupussin päällyspussi on hyvä lisä

Makuupussin päällä pidettävä goretex- tai muu vedenpitävä mutta hengittävä suojapussi kosteutta vastaan. Toimii luonnollisesti samalla pienenä lisälämmikkeenä.

- malleja on monenlaisilla "sulkumekanismilla"; putkipussi, vetoketju (1/1 tai ½ pituus), tarranauha, nepparit,...
- värejä on monenlaisia (yksivärinen/maastokuvio)
- hintakin vaihtelee, käytetty ulkomaan armeijan pussi 40 EUR, uusi (ehjä) siviilipussi yli satasen...
- U.S. armeijan ruumispussi toimii myös
- kannattaa käyttää aina kintsissä.

YÖ LEIRISSÄ

Leiritoimet illalla

- **"kuohkeuta" makuupussi** puolisen tuntia ennen nukkumaan menoa, jätä levälleen makuualustalle
- täytä termospullo lämpimällä/kuumalla vedellä
- käy tyhjennyksellä
- kerää vaatteet ja varusteet säänsuojaan, myös jalkineet, varusteet vaikka kantolaitteeseen
- vaihda kuivat yövaatteet päälle, muista yömyssy
- **aamun vaatteet makuupussin sisään**
- taukotakki (tms.) makuualustan ja makuupussin väliin
- jätä valaisin ja juomapullo saataville
- valmistelee asiat laiskan retkeilijän aamutoimia varten; nuotion sytykkeet ja/tai keitin tarvikkeineen lähelle (ettei tarvitse heti nousta makuupussista).

Pienikin "kynsituli" lämmittää, kun se on tehty hyvin eikä se lämmitä harakoita. Muista aina "takaheijastin".

Leiritoimet aamulla

- viisaasti laiska retkeilijä sytyttää nuotion ja/tai laittaa keittimen päälle **nousematta makuupussista** (koska nuo toimet on valmisteltu jo illalla, mm. tehty polttopuut ja sytykkeet valmiiksi)
- veden lämpenemistä odotellessa voi ottaa termospullosta lämmintä vettä (tee, kaakao, murukahvi, lämmin kuppi,...) ja mutustella voileipää.

Leirissä... monta pientä vaiko yksi isompi tuli...?

Majoittumisen vinkkejä 1

- **Kiristä laavun narut** viime työksi illalla; vedossa keinokuitu venyy, samoin kastuessaan, ja etenkin jos yöllä sataa lunta tai räntää kankaan päälle. Voit myös virittää **remmi-kiristyksen** laavunaruille.
- tee/jätä sytykkeitä illalla saataville, aamulla on helppo ja nopea sytyttää tulet pienellä vaivalla (ja ehkä jopa nousematta makuupussista)
- taukotakki ja kumisaappaiden huopavuorit voi pitää yöllä **makuualustan ja makuupussin välissä**; lisäeristys ja -pehmike, sekä ne ovat aamulla lämpimät pukea päälle
- kumisaappaaseen illalla pari sanomalehtimyyttä yöksi, kuivattaa kosteutta (ellei ole aivan jäässä...).

Majoittumisen vinkkejä 2

- **täytä illalla termospullo** kuumalla vedellä, siitä saa aamulla (tai yöllä) heti lämmintä juomaa
- aamulla keitä termos täyteen kuumaa vettä päivän käyttöön (eli pullossa on aina lämmintä vettä)
- alimmaiseksi (makuualustan alle) maata vasten **sadeviitta** tai muu maavaate (esim. kangaskaupasta kilotavarana 1x2 metrin kokoinen pala sopivaa ulkoiluvaatekangasta, "enstex" tms.)
- "yömyssy" (esim. kommandopipo tai resoriputki) päässä yöllä, lämmittää paljon enemmän kuin pelkkä pipo
- pidä aamun vaatteet yöllä makuupussin sisällä jalkopäässä lämpimässä ja kuivumassa.

TULIEN TEKO

Tulien teko, 1

Tulenteon vaiheet:

1. Kipinä

2. Tuli.

Harmillisen usein vaihe 2 epäonnistuu.

Kerää ensin riittävästi sytykkeitä ja palavaa materiaalia, ennen kuin alat tehdä tulia.

Jos sinulla on housujen oikeassa sivutaskussa kaasusytytin, niin se tarkoittaa sitä että...
...housujen vasemmassa sivutaskussa on tulitikut.

Tulien teko, 2

Tuleen tarvitaan (jatkuvasti):

- lämpöä
- palavaa ainetta
- happea.

Tulien teko, 3

Sytykkeitä luonnosta:

- tuohi
- kuusen kuivat pienet alaoksat
- pihka
- tervas (mänty)
- kiehin
- katajan kuori.

Mikä tahansa puu palaa, kunhan sen pilkkoo tarpeeksi pieniksi tikuiksi. Myös pinnaltaan kostea tai tuorekin puu (muista oivitiilu).

Tulien teko, 4

Huomioi nuotiossa myös

- talvella pohja (jotakin tallatun lumen päälle...)
- tuulinen ilma
- sateinen sää
- savun suunta
- näkyvyys
- kynsituli on hyvä, "etelän miehen" roihu on typerää tuhlausta, "pieni on kaunista, käytännöllistä ja riittävää"
- **aina takaheijastin (kivi, vaate, puukasa, lumivalli, ahkio, ...) !**

Kitkatuli; tässä
rautalankaa ja ruutia.

Mutta tuohi eli se
sytyke puuttuu... ;-)

Ennen sytyttämistä täytyy käsillä olla riittävästi sytykettä ja polttopuuta

"Pieniä tikkuja" kannattaa olla valmiina ennenkuin sytyttää tulet.

Mikä tahansa puu palaa, kun sen pilkkoo tarpeeksi pieniksi tikuiksi.

Sytykkeitä luonnonaineista maanomistajan luvalla; tuohi ja kuusenpihka.

Pihkamälli kuusen kyljessä

Tonnikalaa öljyssä ja paperinen käsipyyhe

Sinulla ei ole mitään hätää, jos vain saat tulet tehtyä

**Tulesta täytyy
pitää hyvää
huolta, etenkin
alkuvaiheessa.**

Ei se tuli useinkaan
itsestään ala
palamaan, eikä
jatka palamista.

Kannattaa panostaa
yhteen kunnolliseen
tulentekeyritykseen,
eli tee reilusti
sytykkeitä käsille
ennen kuin alat
tehdä tulia.

Myös sitä pientä
polttopuutakin pitää
olla heti käsillä.

Oivitiilu eli koivutuli Lapissa

Savutus
alussa on
kovaa

Koivutuli, tuorekin koivu palaa (jos on pakko)

Koivutuli; pieni tuore koivu kaadetaan ja poltetaan kokonaan. Kaikki tuohet alle, sitten pienimmät oksanpätkät, ja isompaa oksaa ylöspäin.

Nuotion takaheijastin

**makuu-
paikka**

Reserviläisen perustuli, kolmen pöllin pinotuli

Hieman turhan iso nuotio, mutta kun kaatunutta puuta oli...

Semmoinen vähän isompi rakovalkea

Rakovalkea

Kourallinen kuivia (katkeaa sormin) kuusenoksia kääritään tuohen sisään (sisäpuoli päällepäin, voidaan sitoa vetolangalla) ja kääro pistetään tikun (jätä oksantynkiä) nenään.

Kuumennettu tuohirulla käpertyy tiukemmaksi.

Yläreunasta sytytettynä palaa 10-15 min.

Laudoista tehty "putki",
ilmarako alhaalla

Steariinia (tms.
**vanhoja
kynttilänpätkiä**) voi
sulattaa
sanomalehden
sivujen väliin, ja
sitten heti kääriä lehti
kerrallaan rullalle.

Tuloksena on
"kynttilä", tai erilaisia
sytytyspaloja.

LIKKUMIS- VÄLINEISTÄ

"Sukset helpottavat liikkumista, etenkin talvella..."

- SA-suksien pituus on 210 tai 225 cm, sopivat etelään, sauvat 135-165 cm
- pohjina oli aiemmin "kynsi" tai "mikrokuitu", nykyään sileä (= voidellaan)
- siviilimaailmassa erilaisia "never-wax"-pohjia
- uusimpana kalliit nanopohjat ja karvapohjat
- tunturisuksien pituus 250 cm
- lyhyt 165..175 cm ja leveä (10-12 cm) "hyljesuksi"
- 2018-2019 uutuus: liukulumikenkä.

lumikengistä 1

- alkujaan Amerikan intiaanien käsin "kutomia"
- nykyisin kaksi perus-pää-mallia;
 - lyhyt soikea "karhuntassu" (bear paw)
 - pitkä lautamaisempi "maila" (maine)
- toki kaikenlaisia sekamallejakin on
- kantava osa
 - verkko
 - reiällinen kiinteä (puoli- tai osin umpinainen)
 - umpinainen (yleensä muovi tai kangas)
- jalkineen kiinnitys (pidä sulalla suolla side auki)
 - side (esim. suksien SA-erä-malli)
 - remmit.

lumikengistä 2

- rungon materiaalina puu tai metalli tai muovi
- kantavan osan materiaali;
 - ennenvanhaan verkko oli eläimen jännteistä, nykyisin metallia
 - umpinainen osa keinokuitua
- korjaus maastossa... ???

Tilapäis-lumikengät tai -suokengät tekee parissa tunnissa, jos homma on tuttua ja materiaalia saatavilla (koivun tai havupuun oksia, sekä narua tai rautalankaa).

Tilapäislumikenkiä; tassumalli ja suksimalli

Narunpätkästä yksinkertainen "suksiside" esim. tilapäislumikenkiin tai suosuksiin. Malli on "indian loop".

Tuulenkaatamista puista, 2 h tekoaika, 300 m:n suo yli.

VESI

Vettä lumesta, tee

- vettä sulatetaan lumesta monella tapaa...
ennenvanhaan lumilohkare tikun nokassa nuotiolla
- jäästä olisi helpompaa sulattaa, lunta pitää
alinomaan lisätä kippoon
- vaikka olisi vähän luonnonmateriaalia seassa ei se
paljoa haittaa
- luonnontee, esim. kuusenhavu; keitä vesi, nosta
astia pois tulelta, anna jäähtyä pieni hetki, laita
pienet kuusenoksat hautumaan (älä siis keitä).

Vettä voi keittää PET-muovipullossa

Korkki löysällä, miedolla lämmöllä.

Viritetyllä muovisella limsapullolla saa vettä helposti kairanreijästä

"Perinteisen" pilkkikairan reikään mahtuu 1,5 litran PET-pullo, "kilpakairassa" on pienempi reikä. Lähelle pullon kaulaa on puukolla leikattu esim. kolmionmuotoinen reikä, josta vesi pääsee sisään ja ulos.

SEKALAISIA VINKKEJÄ

Sekalaisia vinkkejä, 1

- ole viisaasti laiska
- muista juoda (aina kun vettä on saatavilla)
- kerää sytykkeitä aina kun näet sellaisia
- kerää riittävästi polttopuuta (varastoon yöksi)
- on turhaa taistella säätä vastaan, leiriydy ajoissa
- tee merkkejä näkyvälle paikalle (leiri ?)
- rikkoontunutta materiaalia ei kannata heittää pois.

Älä koskaan luovuta.

**Asiat voisivat aina olla huonomminkin.
Luontoa ei voi voittaa. Sopeudu.**

Sekalaisia vinkkejä, 2

- henkisesti pahinta on nähdä etsijöitä, jotka eivät havaitse sinua
- hankalaa on myös kaverin vaikea loukkaantuminen kun ei osaa/voi auttaa, tai kuolema – silti ei saisi lamaantua (helppo sanoa...)
- kylmässä... juokse henkesi edestä
- **jos jokin juttu näyttää tai vaikuttaa hölmöltä mutta se toimii ja auttaa, ei se ole hölmö juttu**
- pitäisi aina kertoa jollekin omaiselle, minne suunnilleen on menossa ja milloin suunnilleen aikoo palata sivistykseen
- **jos luovut toivosta, olet mennyttä.**

Sekalaisia vinkkejä, 3

Lapsille opetettavaa (SPEK), sopii kaikille:

Jos eksyt, niin:

- 1. Halaa puuta**
- 2. Tee tulet**
- 3. Koristele joulukuusi.**

Sama suomennettuna aikaihmisille:

- 1. pysähdy ja rauhoitu**
- 2. pysy lämpimänä**
- 3. ilmaise olinpaikkasi, tee merkkejä etsijöille.**

Sekalaisia vinkkejä, 4

Retkeilyn ja maastotoiminnan itsestäänselvyyksiä:

- lumessa housun puntit saappaan varren päällä
- taukotakki makuualustana yöllä
- aina lämmintä vettä saatavilla leirissä
- aina sytykkeitä varastoituna
- mitään ei heitetä pois, tarvetta voi ilmaantua
- pohjalliset (vast.) aina jalkineissa (1-2 kpl)
- aina päähine ja käsineet
- leirissä ei jätetä tavaroita hajalleen taikka sään armoille (vesisade, lumisade, tuuli,...)
- juo aina kun vettä on saatavilla.

sekalaisia vinkkejä ja kikkoja

sekalaisia vinkkejä ja kikkoja

ks. "**tal-vink.pdf**"-tiedosto, 4 sivua.
talvink-2018.pdf, 3 sivua.

Sekalaisia tuumailuja ja kikkoja

- Tärkeitä varusteita ja välineitä kannattaa aina pitää mukana kahdet kappaleet, eri paikoissa ("**two is one, one is none**").
- Tuuli puhaltaa usein maanpintaa pitkin. Joten majoitteen liepeiden päälle lunta, tai lumivalli ulkopuolelle, tai sadeviitan (makuualustan alla) liepeet ylös, tai makuupussin päällä suojapussi.
- Kumisaappaan kuivatus; sanomalehtipaperista ruttupalloja sisälle.

Muistele myös mikä brittiarmeijan yksikkö kärsi Falklandin sodassa (1982) pahimmat paleltumavammat ("wet cold = non-freezing")...
no sehän oli **42 Cdo RM**. "asennevamma" ?

Vilu. Sadat venäläissotilaat ovat vilustuneet, koska heidän uudet univormunsa eivät suojaa pakkaselta, kertoi sanomalehti Rossiskaja Gazeta keskiviikkona. Lehden mukaan muotisuunnittelija Valentin Judas-hkinin suunnittelema univormu on niin ohut, että sotilaat ovat kylmettyneet hyisessä talvisäässä. 16/12/20

Valikoidussakin joukossa voi olla joku heikompi lenkki.

Eikä heikko lenkki ehkä tule ilmi lyhyillä reissuilla.

Mitä vikaa on kuvassa...
hänellä ei ole ensisidettä maastotakin hihataskussa.

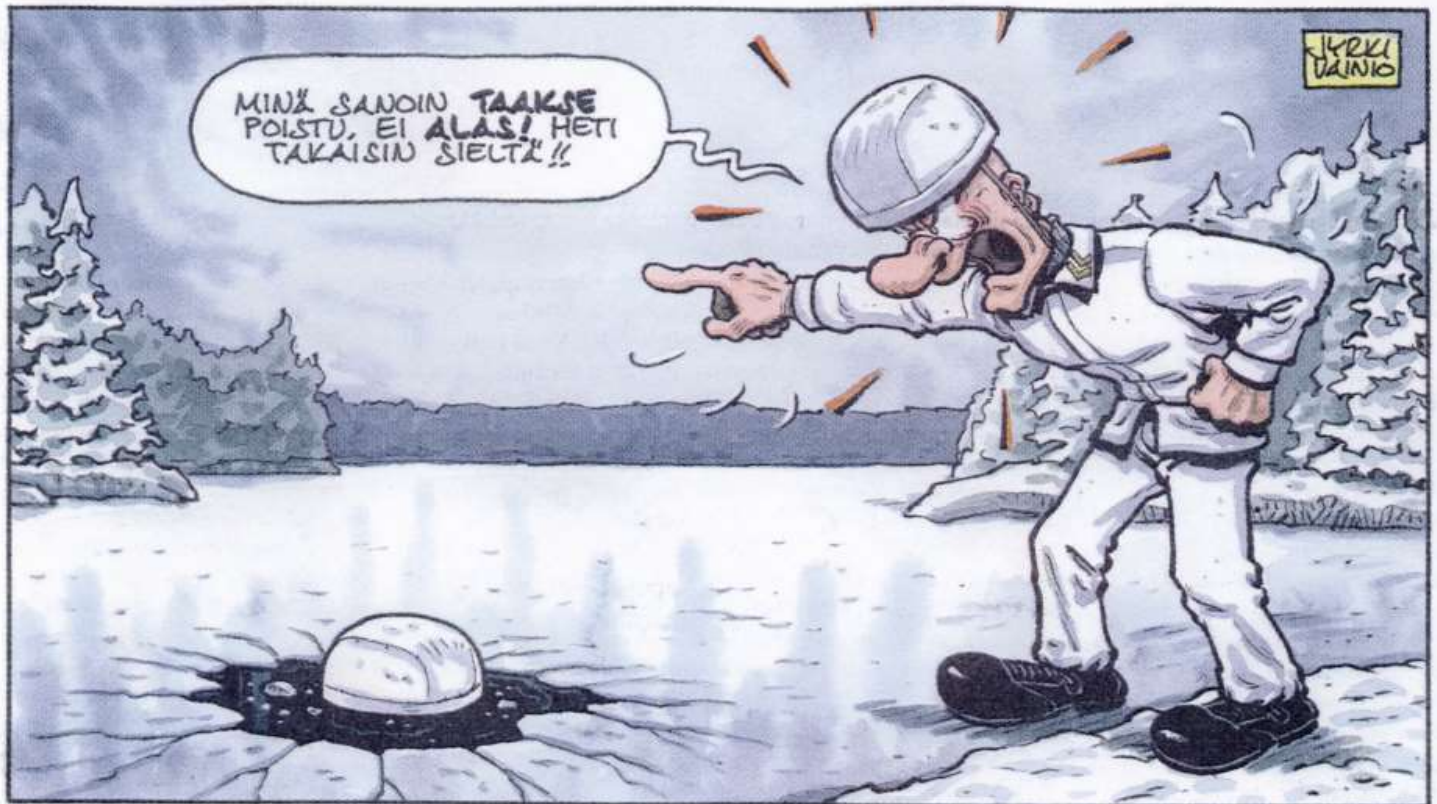

Ainakin retkiluistelijat osaavat varautua hyvin jäällä liikkumiseen.

Eli he asennoituvat vakavasti harrastukseensa.

**Luontoa ei voi voittaa.
Luonto tekee mitä haluaa,
siihen voi vain sopeutua.**

Pehmeä jää on hankala juttu. Sen kyllä arvaa että voi olla heikkoa.

Jos putoat jäihin ja olet yksin liikkeellä

- Tensun mielipide: jos pakkasta on vähemmän kuin -10 °C, eikä kovin tuule, ei ole hätää kunhan ei jää seisoskelemaan ja ihmettelemään tapahtunutta. Toiminta-aikaa on ainakin varttitunti.
- **Vaihtoehtoiset toimintatavat ovat**
 - jos näet jonkun, huuda apua (ja odota sitä)
 - vaihda kuivat vaatteet päälle
 - tee tulet ja kuivattele päällä olevat vaatteet
 - jos tiedät varmasti lähistöllä olevan asutun paikan, kiiruhda sinne ennen kuin kylmetyt.
- Liikkuessa **märät** vaatteet kylmettävät lisää, mutta toisaalta lihasten liike lämmittää... hmmm...

Jos putoat jäihin ja olet yksin liikkeellä; "1 – 10 – 1 sääntö"

- ensimmäiseksi hankkiudu ylös vedestä (helppo sanoa...)
- kierittele tms. pois avannon luota, ettet putoa veteen uudelleen (avannosta ylös rämpiminen kuluttaa voimia)
- **sitten (vasta) alkavat ne selviytymisen ongelmat**
- huuda apua, vihellä pilliin
- katso ympärillesi, tee tilannearvio;
 - onko sinulla leiri pystyssä jossakin lähellä (rinkassa kuivia vaatteita, tulet,...?)
 - näkyykö ketään missään
 - onko rakennuksia/mökkejä/tms. näkyvissä ?

Kun avannosta on päästy ylös, alkavat ne hankalammat ongelmat...

Muista "1 – 10 – 1 sääntö".

1 min tasaa hengitys, 10 min ylös avannosta, 1 h kuivaa/lämmintä.

Eikä sieltä avannosta aina edes pääse itse ylös...

Ilman jäänaskaleita tuskin pääsee ylös. Voi päästä "samalla pompulla" kun (aluksi kuivien) vaatteiden välissä on vielä kelluttavaa ilmaa.

Avantoon putoamisen jälkeen tulenteke.

Ruuvikannellisessa muovipurkissa kuivat tikut, myös magnesium-palalla saa tulet.

Kaasusytytin toimii kunhan kuivuu joskus.

Muovipussissa ollut tulitikkuaski on eniten kostea (ei auta yhtään).

Jään läpi veteen putoamisen jälkeen on tehtävä tulet, ja alettava kuivattelemaan vaatteita sekä varusteita.

Täytyy silti aina varoa ettei polta varusteitaan...

Jos satuu sopivat olosuhteet, kannattaa kokeilla "luistinradalla" jäänaskaleita vs. pelkät käsineet kädessä hilaa itseään eteenpäin. Tässä järven jäälle aurattu alue.

Hypotermisen pakkaus ahkioon; ensin kosteussulku, sitten lämmikekerros päälle.

Autossa kynttilä olisi parempi lattialla kartanlukijan jalkatilassa

Savu näkyy pitkälle

**Ilma-alukseen näkyvät:
savu ja valon välähdykset.**

Ei kannata unohtaa kumisaappaita yöksi nuotion viereen...

tilapäisjalkineet toimivat hyvin kesätalvet (housunpuntista tulee hyvä tossu, apuna vain puukko, 5 min)

Täytteenä esim. havupuun oksanpätkiä.

Jotakin voidetta tai kynttilää tai silikonisuihketta olisi ollut hyvä saada kuiviin suksenpohjiin...

Suksiahkio eli suksipaarit

Suksiahkio ja vetopuut

Kannattaa miettiä etukäteen korjaustapoja

Suksen varakärkiä, hätätilanteessa säilykepurkin pellistä saisi apua.

Laavukankaiden
liitos puutikulla

Urpaanin retkuilijan
häätäpakkaus housujen
reisitaskussa...

Porukan pidemmässä selviytymis-tilanteessa
tulee huomioida myös jätökset. Vaikka
sitten tilapäistarvikkeilla.

Ruotsalaismallinen
kynttilälyhty.
Yläläppä voisi olla
avattu toisin päin
(nyt häikäisee).

Kynttilälyhty juomatölkistä, valaisee yllättävän hyvin

Merkkisavu (2 min) ja käsisoihtu (30 sek),
jos haluat antaa hätämerkin niin paikan pitää
olla todella avonainen !!

Havuista tehty risti
(huomaa koko) maassa,
pilvinen tammikuun päivä

Ei noin pientä
merkkiä noin
tiheästä
metsästä oikeasti
huomaisi
kukaan...

Huomioliiveistä (7x7) tehty merkki tien
viereen tammikuussa pilvisenä päivänä

SELVIYTYMIS- TILANTEITA

Selviytymisen pääsääntö luonnossa

Luontoa ei voi voittaa. Pitää liikkua luonnon ehdoilla (eli ei kannata rehvastella osaamisellaan ja yliarvioida kykyjään ja voimiaan).

Yksinkertainen ja suoraviivainen toiminta on parasta selviytymistilanteessa. Turha säättäminen pois. Keskity oleelliseen.

Ihminen on kovin pieni hiekanjyvä luonnonvoimien rinnalla. Säästä voimiasi. Asetu aloillesi ajoissa.

Lisää selviytymisen perusasioista

Selviytyminen vaatii myös itsekuria.

Tehdään mitä pitää tehdä eli mikä on tärkeää, eikä tehdä vain sitä mikä on helppoa ja mukavaa. Esimerkiksi illalla täytyy kerätä koko yön polttopuut, sekä sytykkeitä aamua varten jos tuli pääsee sammumaan.

Myös kavereista pidetään huolta !

Selviytyjän mottoja

- **Aina ei voi voittaa.**
- **On sitä ennenkin tehty mahdottomia.**
- **Älä milloinkaan luovuta.**
- **Asiat voisivat aina olla huonomminkin.**
- **Neuvokas voi selviytyä tilanteista, joihin viisas ei joudu.**

Todelliset selviytymistilanteet tulevat eteen enemmän tai vähemmän yllättäen (muutoinhan ne eivät olisi nimenomaan selviytymistilanteita), eli ei olla osattu varautua sellaiseen varusteiden osalta.

Kolme nuorta paleltui kuoliaaksi Norjassa

STT, NTB

Lakselv

050377

Kolme norjalaisnuorta paleltui kuoliaaksi Pohjois-Norjan Finnmarkissa perjantain vastaisena yönä. Nuoret ajoivat harhaan moottorikelkkaretkellä Porsangerinvuonon tuntumassa.

Kateissa oli kaikkiaan yhdeksän 17–23-vuotiasta nuorta, joista kuusi oli miehiä ja kolme naisia.

Kun heihin ei saatu yhteyttä torstai-iltana, aloitettiin suuretsinnät. Operaation osallistui noin 60 pelastus-

työntekijää ja nuorten omaisia.

Poliisin mukaan nuorilla ei ollut asianmukaisia vaatteita tunturilla vaeltamiseen. Hengissä löytyneet olivat pelastustyöntekijöiden mukaan kylmissään mutta muuten hyvässä kunnossa.

Nuorten kotikaupunki Hammerfest oli surun murrama.

– Tämä on pieni 10 000 asukkaan kaupunki, ja useimmat tuntevat toisensa. Tunnelma on tänään valtaavan raskas, kaupunginjohtaja Alf E. Jakobsen sanoi.

Poliisi ei epäile autossa viruneen miehen tarinaa

LUMIHANGESSA. Ruotsin poliisi pitää edelleen uskottavana, että perjantaina autostaan löydetty 44-vuotias mies oli tosiaan loukussa pari kuukautta. *Aftonbladet*-lehden mukaan poliisilla ei ole syytä epäillä miehen tarinaa.

Mies pelastettiin autostaan Uumajan liepeillä sijaitsevalta metsätieltä. Hän sanoi olleensa syömättä joulukuun 19. päivästä lähtien.

Miestä ei ollut ilmoitettu kadonneeksi. *Aftonbladetin* mukaan hän katkaisi välit sukuunsa jo 20 vuotta sitten.

Miehen kerrottiin eläneen täysin normaalia elämää viime vuoteen asti, jolloin hän joutui velkaongelmiin ja hänet määrättiin hädettäväksi asunostaan. Lisäksi hänen suhteensa naisystävään päättyi.

Poliisi ei kuitenkaan tiedä, miksi mies päätti joulukuussa parkkeerata autonsa syrjäisen metsätien varteen. STT/TUKHOLMA, HELSINKI

Mies virui kaksi kuukautta autossa lumen alla

TERHI RESKOLA

Aamulehti

190212

Ruotsissa hämmästelään lumen hautautuneesta autosta löytynyttä miestä, jonka arvioidaan olleen loukussa autossaan syrjäisen metsätien varressa jopa kaksi kuukautta.

Sattumalta paikalle osuneet moottorikelkkailijat löysivät autossa makuupussin ja vällyjen alla kyyristelleen, pahasti nälkiintyneen miehen.

Mies oli ajanut metsätien kääntöpaikalle puolen kilometrin päähän E4-tieltä Uumajan lähellä omien sanojensa mukaan 19. joulukuuta.

Poliisin mukaan hänen kertomuksensa vaikuttaa todelta, sillä tuolloin satoi runsaasti lunta. Lumihanki auton ympärillä oli koskematton. Tietä ei ole aurattu eikä siellä ole liikunut tänään

joulukuusta lähtien.

45-vuotias mies oli ilmeisesti pysynyt hengissä syömällä lunta, jota ympärillä oli runsaasti.

Västerbottens Kuriren-lehden mukaan mies on kotoisin Örebron seudulta, mutta hänellä ei ole omaisia eikä kuukaan ollut ilmoittanut häntä kadonneeksi.

Löydettyä häntä oli niin heikossa kunnossa, ettei hän jaksanut nousta omin jaloin autosta. Paikalle hälytetyt poliisit ja abulanssienkilökuunta nostivat hänet paareille ja kuljettivat sairaalahoitoon.

Poliisin mukaan on vielä epäselvää, miksi mies oli joutunut metsätien varteen.

– Näyttää vähän siltä kuin hän olisi aikonut asua autossaan, koska hänellä oli makuupussi. Häntä ei kuitenkaan epäillä mistään rikoksesta, sanoo Ebbe Nyberg Uumajan poliisista.

Turistit eksyivät Kittilässä 35 asteen pakkasessa 060212

ETSINTÄ. Metsäautotiellä ajanut hollantilaisseurue eksyi ja jumiutui autollaan tiukasti lumipenkkaan Kittilän Pöntsön alueella. Turistien onneksi heidän autonsa pysyi käynnissä, eikä kukaan paleltunut tai loukkaantunut. Tapahtumahetkellä pakkasta oli noin 35 astetta.

Poliisi sai etsintätehtävän lauantaina päivällä. Hollantilaisseurue oli ajanut metsäautotielle, eikä osannut kertoa sijainnistaan muuta kuin sen, että heidän ympärillään näkyi paljon puita.

Poliisi paikallisti eksyneet, ja he pääsivät jatkamaan matkaansa. Poliisi kehotti seuruetta pysymään isommilla teillä ja vaihtamaan kartanlukijaa. STT/KITTILÄ

Kadonneet 100412 kelkkailijat löytyivät kylmettyneinä

UTAJÄRVI. Kahta moottorikelkkailijaa etsittiin Utajärvellä

Pohjois-Pohjanmaalla sunnuntain ja maanantain vastaisena yönä. Heidät löydettiin maanantaiaamuna noin kello viisi. Pahoin kylmettynyt kaksikko toimitettiin ambulanssilla sairaalahoitoon.

Utajärveltä ja Porvoosta kotoisin olevat keski-ikäiset miehet olivat kelkkailemassa yhdellä kelkalla kun he eksyivät. Samalla heiltä loppui polttoaine. Miehet ilmoittivat itse tilanteestaan hätäkeskukseen.

Puhelinyhteys miehiin katkesi, kun heidän kännyköistään loppui virta. Poliisipartio löysi kadonneet lopulta Pudasjärven puolelta. STT/UTAJÄRVI

Miten jäisellä saarella selviää kolme viikkoa?

SARI SAINIO 180412
Aamulehti

Virolaismiehen kerrotaan sinitelleen Helsingin Pihlajasaarella kolme viikkoa sen jälkeen kun hän putosi Tallinnan-lautalla. *Iltalehti* uutisoi miehen tarinan maanantaina. Sen mukaan mies oli uinut saareen noin sadan metrin matkan ja kertomansa mukaan syönyt kioskin antimia. Saaren taloista ei löytynyt murtojälkiä. Poliisi epäilee, ettei mies ole viettänyt koko aikaa saarella. Toisaalta saareen ei talvella pääse jäitä pitkin.

– Ihmepelastujille on yhteistä, etteivät he missään vaiheessa vajoa epätoivoon. Se on hyvin harvinaista, ylöjärveläinen luontomatkailuyrittäjä Pekka Tyllilä sanoo.

Hän korostaa, että ehdoin tahdoin kenenkään ei pidä tällaiseen tilanteeseen hankiutua, sillä selviäminen on hyvin epätodennäköistä.

Hengissä pysymistä ovat voineet auttaa tietyt asiat.

1. Lämpö

Lihava ihminen selviää kylmässä paremmin kuin laiha.

Lisäksi pitäisi olla hyvä vaatetus: eristäviä vaatekerroksia ja päällimmäisenä vettä eristävä kuoripuku.

Hyisen uintiretken jälkeen ihminen kuivuu parhaiten liikkumalla, edellyttäen ettei hän ole hypotermian vuoksi toimintakyvytön. Tulta on vaikea saada viriämään, jos puita ei ole valmiina.

Kolmen viikon aikana on myös ollut pakkasia.

– Jos saarella on rakennuksia, niistä voi löytyä suojaa esimerkiksi ulkorakennuksista, vaikka ei olisi mihinkään murtautunutkaan.

Asutuilta seuduilta ja meren rannalta löytää suojautumiseen kelpaavaa materiaalia kuten pahvia ja styroksia. Kuusenhavuilla voi eristää maasta hohkaavaa kylmyyttä.

Liian kylmässä ihminen vaipuu hypotermiaan eikä herää viluun.

2. Vesi

Ravintoa on talvella lähes mahdoton löytää Suomen luonnosta.

– Juomaveden löytäminen on olennaisempaa kuin ravinnon, Tyllilä sanoo

Mielikuvaharjoittelua eksymisestä...

Olet eksynyt (**yksin / pienellä porukalla**)
kuivalla säällä sulan maan aikana
suomalaiseen metsään.

Osut metsäautotielle
kohtisuoraan, suoralle
tieosuudelle. Tien
hiekkapinta on kova
eikä jälkiä näy.
Kumpaankin suuntaan
näkyvät tien mutkat.

Et pysty päättämään milloin
viimeksi siitä on joku
(ajoneuvo tai muu) kulkenut
(tänään tai viikko sitten...)
Mitään kulkusuuntiakaan ei
tien pinnasta selviä.
Iltä alkaa hämärtää.
MITÄ TEET ??

1. suunnittele reittisi
2. älä lähde maastoon
yksin, äläkä jättäydy tai
eroa ryhmästä
3. arvioi oikein kuntosi
ja terveydentilasi
4. Tuntureilla
suuntavaisto pettää
helposti. Ota aina
mukaasi kartta ja
kompassi.
5. jos eksyt tai väsy, leiriydy tai hakeudu
suojaan ajoissa
6. tee tulet ja pidä itsesi
lämpimänä
7. pysy joka tilanteessa
rauhallisena.

TOIMI NÄIN!
Nämä ohjeet voivat pelastaa henkesi maastossa.

- 1. Suunnittele reittisi.**
 - Ota huomioon sääolosuhteet. Muista, että sää voi muuttua yllättävän nopeasti.
 - Älä oltua luonnon voimia: lumimyrskyjä, virtaavaa vettä ym.
 - Jos et tunne paikallisia olosuhteita, pyydä ja kuuntele neuvoja.
 - Ilmoita lähtöaikasi, suunniteltu reitti ja paluuaika ystäville, alueen info-pisteeseen.
 - Suksevuokraamoon tai hotellin vastaanottoon.
 - Ilmoittaudu palatunasi.
- 2. Älä lähde maastoon yksin, äläkä jättäydy tai eroa ryhmästäsi.**
 - Kirjoita nimesi tupien ja kämppien vieraskirjoihin.
 - Pysy merkityillä reiteillä. Lue reitin varrella olevat opasteet huolella.
 - Muista jyrkissä rinteissä lumivyöry- tai sortumavaara.
- 3. Arvioi oikein kuntosi ja terveydentilasi.**
Varo uskottelemasta olevasi parempikuntoinen kuin olet.
 - Tunne rajasi. Tunturi- ja maasto on arvaamatonta ja täynnä yllättäviä tilanteita.
 - Pukeudu oikein. Tuntia pitävät, mutta hengittävät vaatteet ovat parhaat.
 - Paleleminen alkaa sormista ja varpaista.
 - Muista, että tuuli moninkertaistaa pakkasen vaikutuksen.
- 4. Tuntureilla suuntavaisto pettää helposti. Ota aina mukaasi kartta ja kompassi.**
 - Ota lyhyellekin retkelle evästä väsymystä karkoittamaan.
 - Pidä aina mukanaasi tulenkekovalineet.
- 5. Jos eksyt tai väsy, leiriydy tai hakeudu suojaan ajoissa.**
Välilyöntinä ja vilvoitena on vaikea leiriytyä kunnolla.
 - Jos alat palella, älä jää pakkaseen lepiilemään - älä pysähdy.
 - Jos olet epävarma sijainnistasi tai oikeasta etenemissuunnasta, älä lähde harhailemaan, vaan säilytä tarkintakykyä. Kyläny takaisin riittävän ajoissa.
 - Mikäli nolojalkesi alkavat, tai etsi hyvä suoja.
 - Pidä itseäsi lämpimänä liikkumalla ja tekemällä tulet.
 - Älä jää lumikuoppaan lepiämään huonoissa varusteissa.
- 6. Tärkein asia leiriytyessäsi on: Tee tulet ja pidä itsesi lämpimänä.**
- 7. Pysy joka tilanteessa rauhallisena - älä menetä tarkintakykyä.**
Varustaudu aina pahimman varalle. Suhtaudu ohjeisiin ja varoituksiin vakavasti.
Vastuu on sinulla itselläsi!

HÄTÄTAPAUKSISSA SOITA 112

 Suomen Punainen Risti Vapaaehtoinen pelastuspalvelu

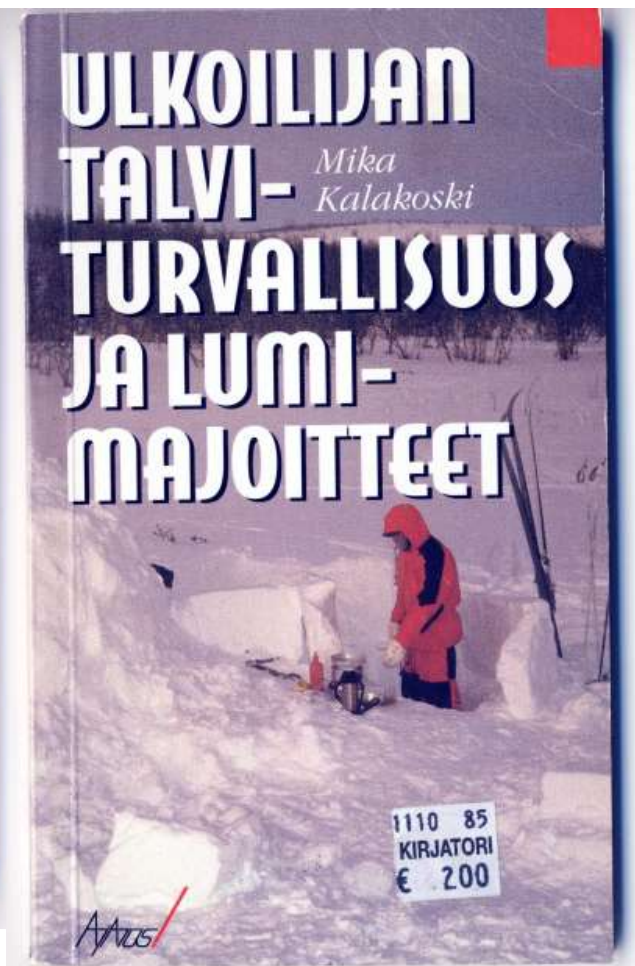
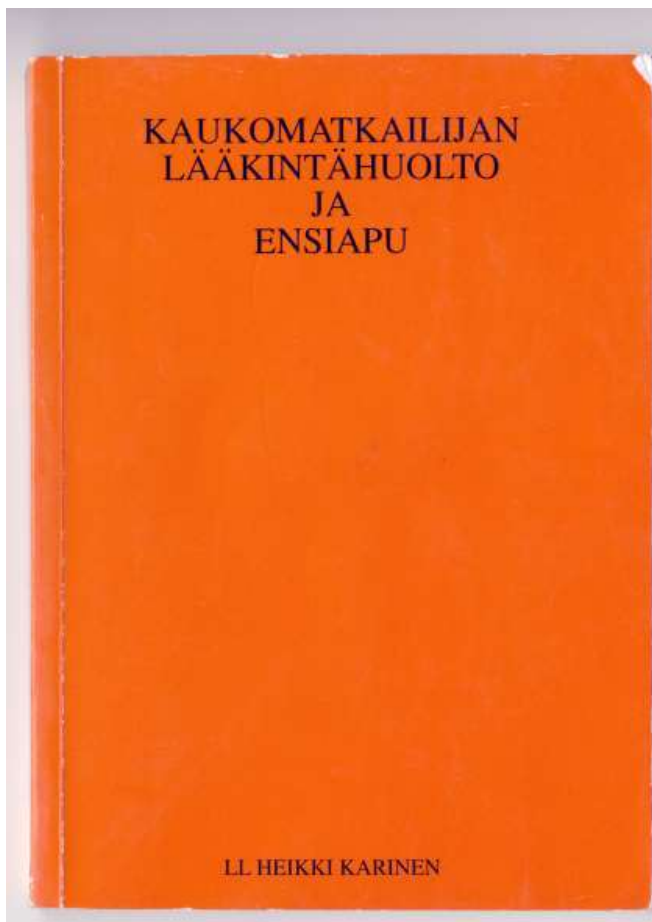
KIRJALLISUUTTA

Lisää tietoa ja lähteitä

**Kaikki mitä luonnossa selviytymisestä
Suomessa tarvitsee tietää, on
kirjoitettu suomeksi.**

Jotkut ”ulkomaanpellet” kirjoittavat jopa vaarallisia juttuja, monet eivät ole vaivautuneet itse kokeilemaan kikkojaan, tai tekevät asioita hölmösti tai kovin monimutkaisesti.

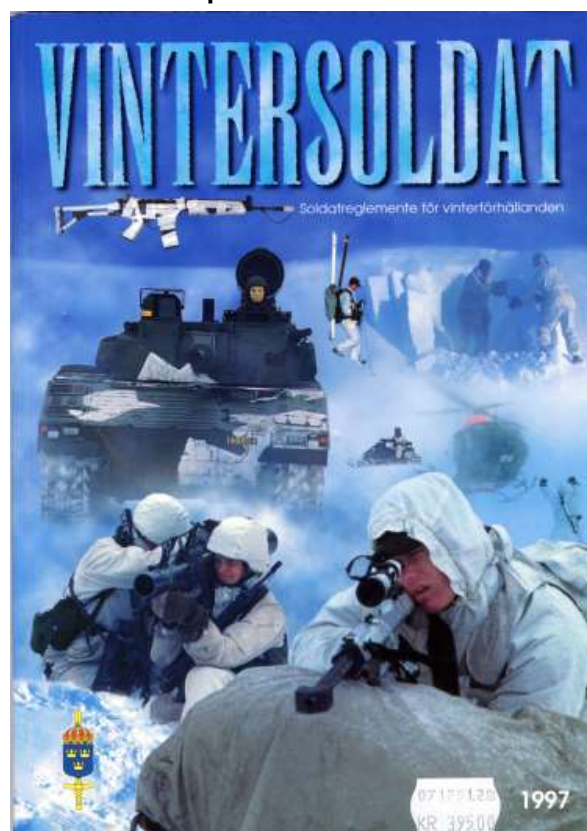
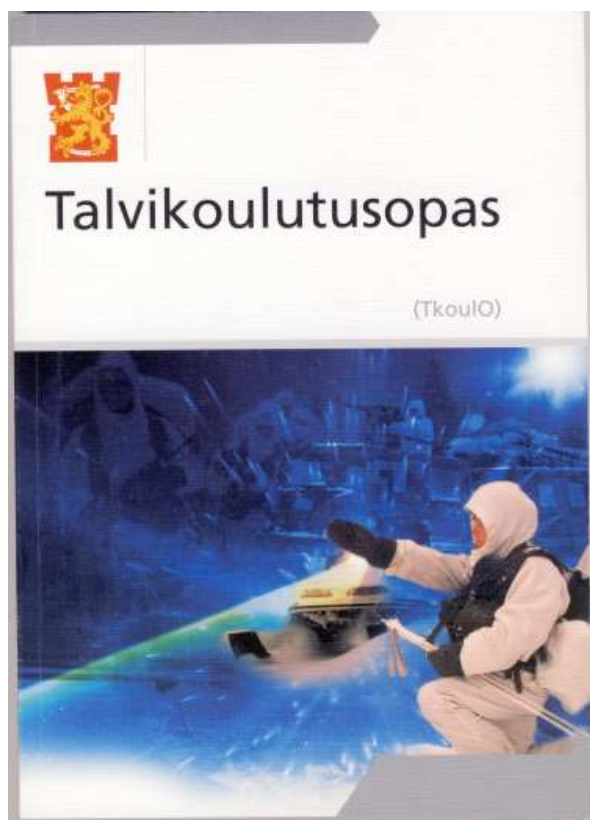
Ruotsalaiset Fält, Källman ja Sepp ovat virkansa puolesta tehneet paljon hyvää kirjallista työtä pohjoismaisten selviytymisoppien eteen.

Kaksi asiallista pientä taskukirjaa.

ikävä kyllä tässä Ruotsi voitti 3-0...

Kumpikin julkaisu löytyy tietokoneverkosta pdf-muodossa.

www.ymparisto.fi

julkaisu 30/2012

pdf-tiedosto imuroitavissa kahtena palana, koko yhteensä noin 5,3 Mt.

SUOMEN YMPÄRISTÖ 30 | 2012

Jokamiehenoikeudet ja toimiminen toisen alueella

Lainsäädäntöä ja hyviä käytäntöjä

Pekka Tuunanen
Markus Tarasti
Anne Rautiainen (toim.)

LUONTO

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

"et vaan osaa"

WILLY MILLER DIST. BY UNIVERSAL PRESS SYD.

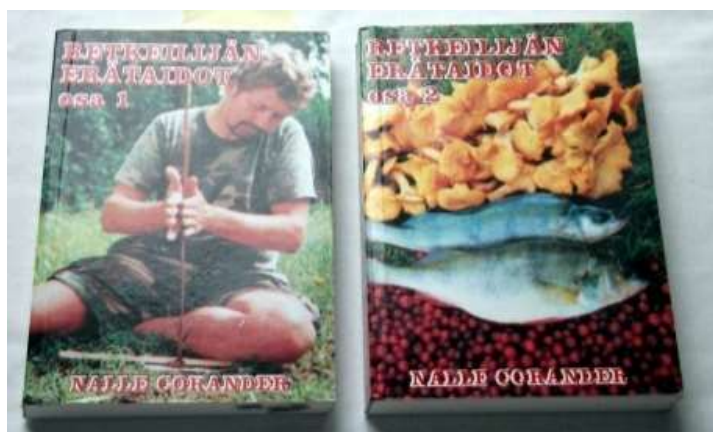
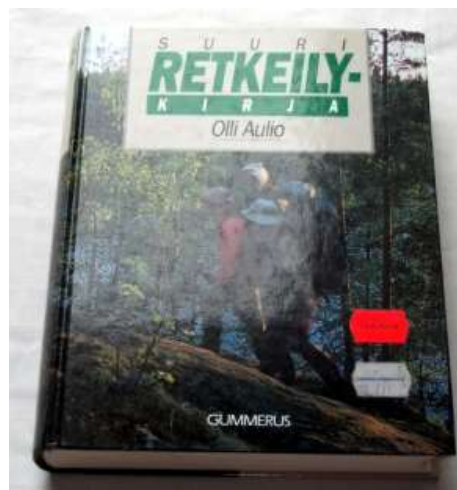
”

Hyväkään ohje ei korvaa
järjen puutetta.

"Tensun kotimaiset suosikit"

kirjallisuudesta (yhtä parasta teosta ei ole)

- Olli **Aulio**: Suuri retkeilykirja. 1990, Gummerrus. 567 s.
- Björn "Nalle" **Corander**: Retkeilijän erätaidot I-II. 1994, Lohja Offset. yht. 446 s.
- Martti Helenius: Retkeilijän varustetieto. 1982, Suomen matkailuliitto/Gummerrus. 72 s.
- Martti Helenius: Retkeilijän turvallisuustieto. 1984, Suomen matkailuliitto/Gummerrus. 96 s.
- Mauno **Siivonen**: Erätieto. 1980, Muuriansankuri-offset. 224 s.
- Kari Vainio, Turkka **Aaltonen** ja Pertti Vilkman: Miten selviän luonnossa. 1983, WSOY. 239 s.

"Tensun ulkomaiset suosikit"

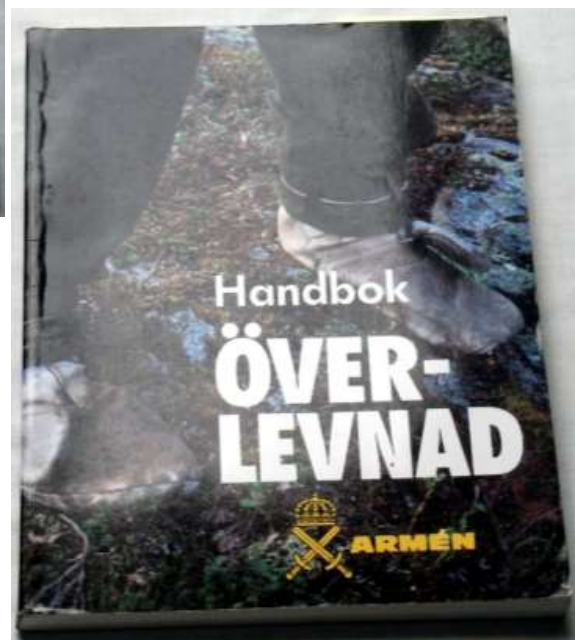
kirjallisuudesta (yhtä parasta teosta ei ole)

- Handbok Överlevnad, 3.tr. 1991, Almqvist och Wiksell tryckeri. 228 s.
- Lars **Fält**, Stefan **Källman** och Harry **Sepp**: Överleva på naturens villkor. 1994, ICA. 180 s.
- Lars Fält och Stefan Källman: Överleva vintertid på naturens villkor. 1989, ICA. 157 s.
- Mats Ekeblom, Stefan Källman och Lars Fält: Överleva i det sårbara samhället. 1992, ICA. 133 s.
- Lars Fält: Uteliv. 1998, W&W. 152 p.
- Stefan Källman och Lars Fält: Överleva på naturens villkor. 2001, ICA. 188 s.

ruotsalainen selviytymistrilogia; kesällä, talvella, taajamassa

Ruotsin armeijan ohjesääntö
(www: löytyy pdf-tiedostona)

Uusi painos trilogiasta

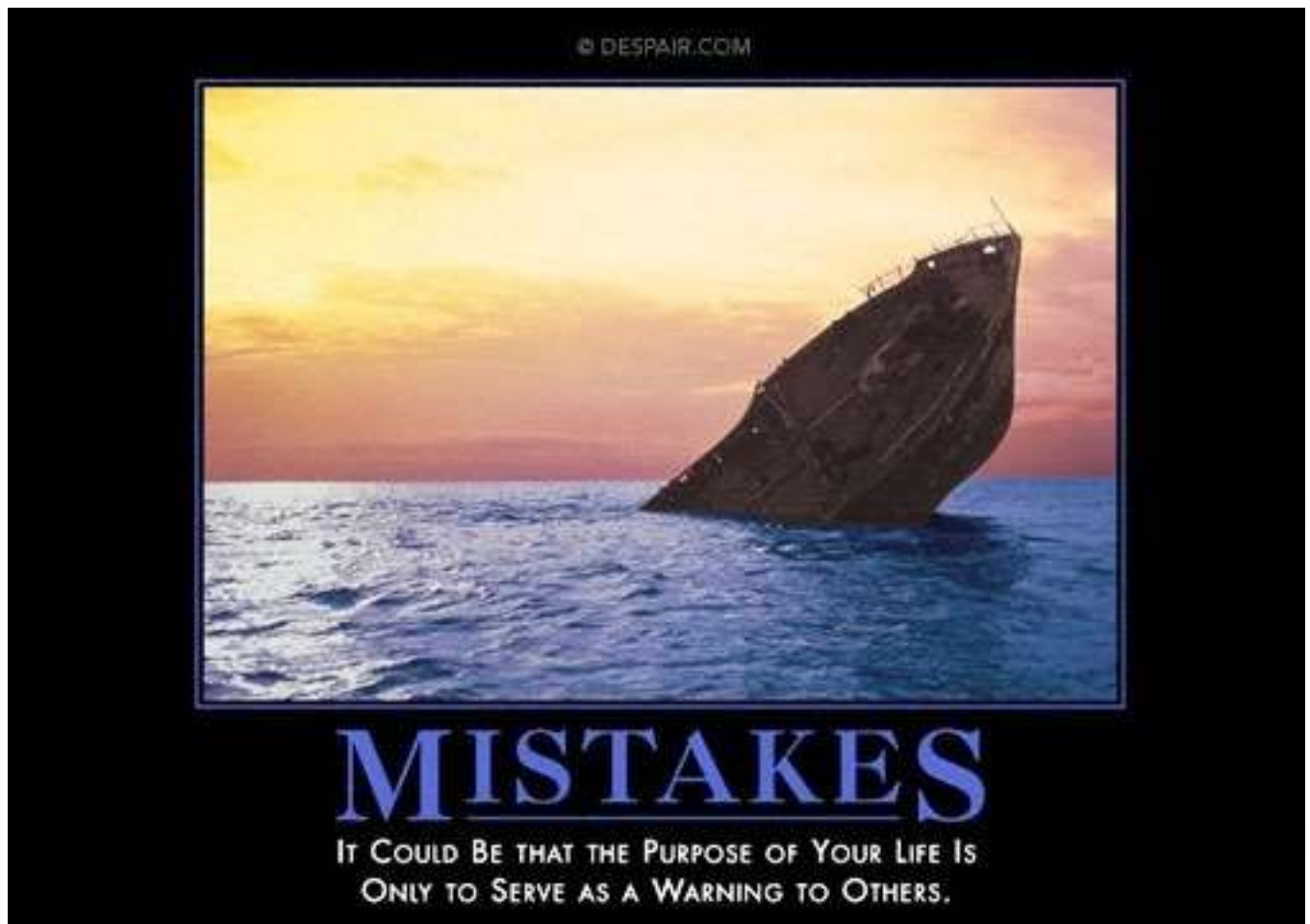

Reading a good book on survival does not guarantee you will live through a survival situation.

Knowing what you can not do is more important than knowing what you can do. In fact, that's good taste.

SEKALAISTA

MPK:n viikonloppukurssin tankkaus ja eväät sotilaskodissa perjantai-iltana...

Myrkytystietokeskus

puh. (09) 471 977

Onhan sinulla tuo matkapuhelimesi muistissa ?

- varanumero on (09) 4711 (HYKS keskus yhdistää).

Tiepalvelu: puh. 0200 8080.

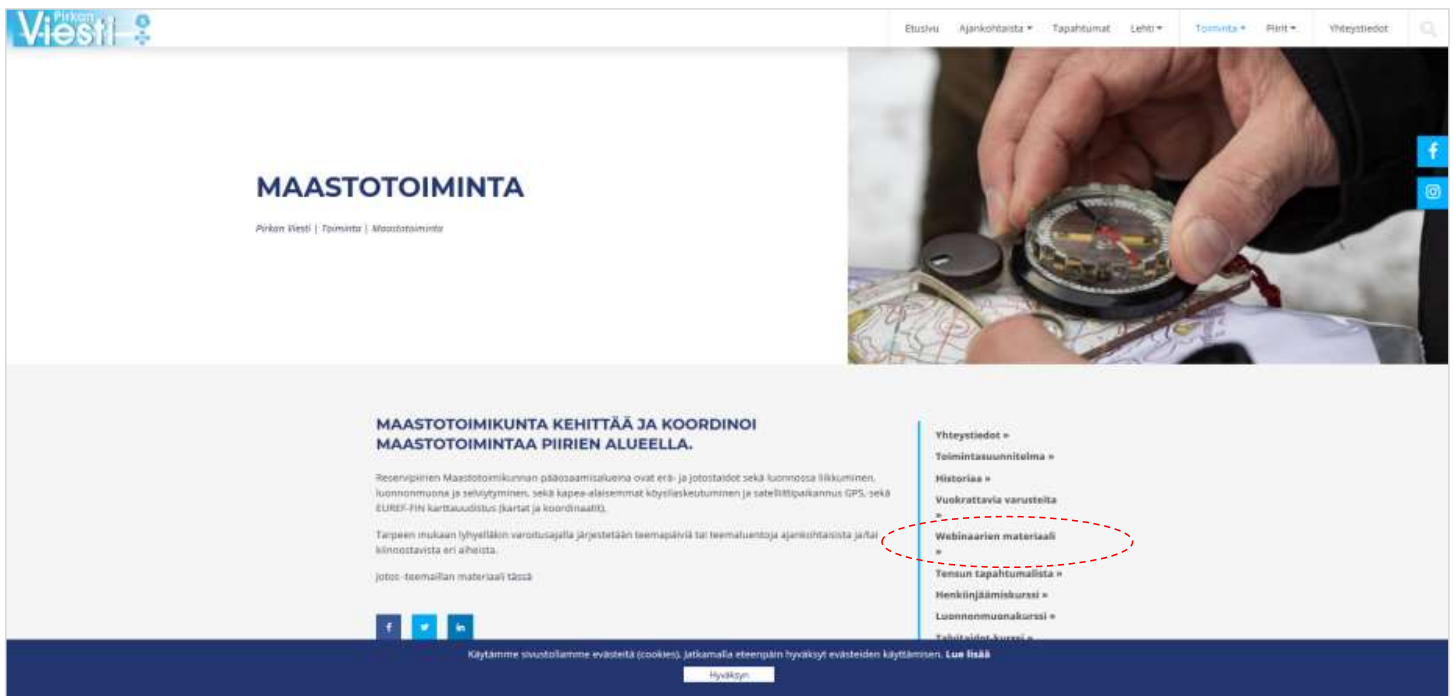
Jäykkäkouristusrokotus on voimassa 8 vuotta varusmiespalveluksen jälkeen. Rokotuksen voi uusia ilmaiseksi oman kunnan terveystieteillä.

Eurooppalainen sairaanhoitokortti (ilmainen).

Matkapuhelimeen ICE puhelinmuistioon.

Kannattaa vilkuilla www-sivuja

- **www.karttapaikka.fi**
kansalaisen.karttapaikka.fi
- **www.maanmittauslaitos.fi/avoindata**
- **vanhatpainenutkartat.maanmittauslaitos.fi/**
- **www.retkikartta.fi**
- **www.pikakartta.fi**
- **kartat.kapsi.fi**
- **www.paikkatietoikkuna.fi**
- **kartat.hylly.org (MML:n kartta Garminin)**
- **www.garmin.com (BaseCamp-ohjelma)**

Tulevia vepinaareja, arki-iltaisin klo 1700-19, Zoom.

- 10.12.2020 talvitaidot
- 12.01.2021 henkiinjääminen
- 10.02.2021 maastoensiapu
- 03.03.2021 viestiaselajin syntyvaiheet
- 15.04.2021 jotosvinkkejä
- 05.05.2021 maastotaidot.